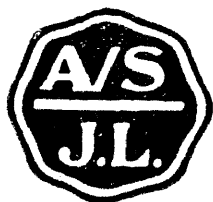

Filmžurnal

Nr. 2 Oktobris 1935

Hind 35 senti

«Regina»

Eau de Cologne • Lõhnaõli
Puuder • Kreemid • Küünelakk
on kõrge kvaliteediga!

A-S.

Prov. J. LILL

TARTU

*Lilian Harvey oma suure šokolaadi mängu-
kanniga sunnib ka Teid maiustustele mõtlema*

*Kes tahab kinos
hubaselt istuda, see
ei unusta*

K O N D I T R I Ä R I

J. Lille

uudisšokolaade

käasa võtmast

Äri ja tööstus

TARTUS / RIIA TÄN. 11 / TELEFON 9-46

Handwritten text at the top center, possibly a signature or date.

Filmžurnaal

Kuukiri igale filmisõbrale

Oktoober 1935

Jeanette Mac-Donald uues filmis «Marietta», mida linastab lähemal ajal kino Bi-Ba-Ba. Foto MGM.

686

NUTUMEEES

On kaht laadi inimesi: ühed, kes nutavad ja teised, kel silmad on nii kuival kohal, et ei tule ühtki piiska.

Allakirjutanu kuulub põhimõtteliselt teise kategooriasse. Isegi lapsepõlves olevat ma kõik keretäied vastu võtnud ilma vähemagi niiskusega. Ja saanud seetõttu tihti peale kahekordsed portsjonid, sest seda peeti äärmiseks kangekaelsuseks, kui vitsahirm ei võtta isegi silmaniresid töötama. Ka hiljem on seesinane kuivolek jatkunud endist moodi ja ma ei mäleta, et oleksin ka kõige vapustavamagi elusündmuse puhul silmi pihku põetanud.

Seda kurjem ja arusaadamatum on siis säärane kummaline nähtus, et mul lööb nutt lahti selleks toiminguks kõige vastuvõtmatumas paigas.

Kinos.

Kui loen mõnda raamatut ja kui see on ka kõige liigutavamana sisuga — ma ei kõssagi. Pisut tõsisemaks lähen ja muud ühti. Samuti võin teatris istudes kõige tuimema ükskõiksusega vaadata kõige härdamaid situatsioone. Pole nagu asjagi.

Niipea kui aga istun kinos ja filmis on pisut-pisutki kurba nooti, otsekohe tunnen, kuis silmis hakkab kibeleva ja järgmisel hetkel on prillid juba vett täis. Seejuures sünnib kõik täie põhjalikkusega: suunurgad tõmbuvad allapoole, neelamine on niiske ning luksuv ja ninaots läheb punaseks kui peet.

Olen katsunud selle seletamatu nähtuse vastu võidelda kõige abinõudega. Pingutan näomuskleid, pressin mõelda kõige ükskõiksematele asjadele, võtan koguni silmad filmilt ja vahin üles saali nurka. Aga see ei aita midagi. Niipea kui esimesed virinad on üle käinud, ei hoiu vett tagasi ükski jõud. Nende esimeste värinate eest aga ei oska hoiduda mitte kuidagi — löövad sekka kõige ootamatul momendil.

Vahel on nii, et vaatad filmi pooleldi muigamisega ja mõtled, et küll on mahe pilt. Tuju on lahe ja roosiline, aineti pobised endamisi koguni naerda. Aga sealsamas lööb filmi sündmustikku ootamatu nõks, asi muutub tõsisemaks, keegi ütleb midagi, keegi teeb midagi ja — oledki mõrras. Värinad viskuvad kurku ja juba pirisedki.

Muidu ei oleks ju sellest midagi halba. Vaikne nutt öeldakse olevat terviseks, kosutab hinge ja paneb kõrgemad tundmused liikuma. Aga pöörane on siinjuures see, et tavaliselt lööb saal just siis valgeks,

kui pirised nutta kõige kangemas hoos. Roni või maa alla — kõik ümberringi istuvad muhedate nägudega, paljud koguni kõige tuimemas ükskõiksuses, sul aga käivad luksud, põsed on märjad, ninaots vesine ja verev.

Kõik vaatavad sulle otsa ja irvitavad: ei tea, kas see ongi mingi mees? Haleda südamega plika poisipüksid jalga ajanud? Ja pole millegagi reageerida, muudkui istu ja kannata metsikuid piine.

Varem oli mul mõrsja ja käisime kahekesi kinos. Ma muidugi nutust ei pääsenud, kuigi tegin kangelaslikke jõupingutusi. Ja endast-mõista läks otsekohe valgeks, kui vesi oli kõige paremas voolamises. Esimesel korral küsis mõrsja hirmunult:

„Mis on?“

Tahtsin vastata rõõmsa häälega, kuid sellest tuli ainult luksti! ja pirisesin edasi.

Mõrsja kehtas õlgu.

Järgmisel korral vaatas ta juba võõristavalt ja kolmandal korral otse alavääristavalt. Lugesin ta pilgust: oled vesise ninaga vanaeit, aga mitte mees.

Neljandal korral otsustasin maksu mis maksab olla mehelik. Niipea kui film algas, pigistasin silmad kinni ja vahtisin nii omatehtud pimeduses kuni vaheajani. Ja nii edasi. Aga kolmandal vaheajal vaatan: mõrsja nuuskab nina, põsed märjad, ripsmed kastetilku täis. Ahaa, mõtlen, kes on nüüd vanaeit? Ja alustasin juttu rõõmsa hääle ning meelega.

Aga tema vaatab mulle otse tapvalt otsa ja sõnab:

„Sa oled päris ebalooslik. Nutad kõige naljakama asja juures, aga kui on tõepoolest kurb, siis hirnud naerda. Mul hakkab otse jube su kõrval istuda.“

Ja enam meie kõrvuti ei istunudki. Kuulutas kihluse tühistatuks ja läks teise mehe kaenlasse. Nüüdsest peale istun kinos üksinda ja kannatan üksipäinis. Minemata ei saa jääda, sest ihu otse kisendab filmi järele. Nii et olen sunnitud kannatama, olen iseene märter.

Oleks ainult üks palve: kas kinoomanikud ei saaks vaheaegadel lasta päris hämarat valgust? Siis poleks oma nutetud silmade pärast nii suurt piinlikkust. Ja kui arvesse võtta, et minusuguseid kannatajaid on kinopubliku hulgas õige rohkesti, siis säärane palve peaks leidma tõsist tähelepanu.

TOOMAS KINOMAA.

Kinoasjandus on viimasel ajal palju edenenud. Et heli juurde on tulnud, sellest ei maksa rääkida. Aga muidu. Sisu ja maitse poolest.

Kui vanasti, näiteks, naljapiltides keegi ninali maha kukkus, siis oli see juba selline suur nali, et naera end kas või puruks. Juhtus aga keegi kaks korda pikali kukkuma, siis ei suutnud nii mõnigi naljast arusaaja seda suurt nalja välja kannatada. Sai krambid ja viidi haiglasse.

Praegusel ajal ninalikukkumine ei tee enam kellelegi nalja. Ehk vast siis, kui keegi korda viiskümmend järjest kukub. Siis vast tõmbub mõni nagu veidi muigele. Tänapäeval peab tegema juba kangemat sorti nalja. Peab palansseerima vähemalt pilvelõhkuja katusel või viskama teisele tordi vastu nagu. Ja et selliseid huumorileiutisi viimasel ajal õige rohkesti serveeritakse, siis võib kinoga naljaosa poolest rahule jääda.

Raskem on lugu juba draamatiliste asjadega. See ala on pidanud kannatama hirmsat surutist. Lihtsalt ei jõua veel tükki sisse elada, kui juba, — patseeri minema. Vanasti vändati ühte seerijate kaupa ja seda andis vaadata siis ligemale pool aastat. Tegelased muutusid päris oma inimesteks, peaaegu perekonnaliikmeteks juba, ning siis oli nii kodune viibida selles tuttavas miljöös.

Praegu aga, — lihtsalt ei taha kinno minnagi.

Süžee suhtes on aga olukord ka siin paranenud — vähemalt on tükid muutunud elulähedamateks. Aastat kümme tagasi, mäletan, käisin proua Toslemiga vaatamas ühte põrutavat filmi kirgedest ja tapmistest kõik kokku ligi 10.000 meetrit. Oli selles filmis keegi härra, leitenant või cow-boy, ei mäleta enam hästi, kellele kuski võsastikus kargasid kallale paarkümmend kabajantsikut. „See saks on omadega läbi,“ mõtlesin, ning proua Toslem kah, — vaevalt et hingab. Silmad kiindunud linasse ja ise kange kui Loti naine.

Aga mis teeb too härra? Ei värise, nagu võis ar-

vata, ega anna alla kah. Kukkus tuuseldama kabajantsikuid, nagu kull kanapoegi. Loopis mehikesi võsastikku ja kes üles kargas, selle äigas uuesti. Küll prooviti teda lüüa noaga, küll lasta revolvrast, aga kuidagi ei tahtnud too asi õnnestuda. Lõpuks jäid massuurikad kõik võsastikku siruli, kuna kangelasel polnud rohkem viga, kui et lips oli läinud veidi viltu. Kohendas selle kurgu alla ilusasti õkva ja läks edasi, nagu poleks midagi juhtunud.

Muidugi poleks mul olnud sellest ei külma ega sooja, — peksku või kabajantsikud maakeral vaese omaks, aga proua Toslem! Vot tema. Ütles, et „kas näed, milline peab olema üks mees,“ ning tõmbas minu, — lõnksti, — toolilt põrandale.

Loomulik, et katsusin oma mehe au jälle jalule seada. Istusin sellepärast kõigepealt toolile tagasi, ning teiseks katsusin prouale selgeks teha, et siin on tegemist puhtal kujul kõige toorema kokkumänguga: kino ikka kino. Tegelikult, ütlesin, pole too saks seal kellegi kangelane, vaid päris harilik keskmise kehaehitusega meesterahvas. Ühtlasi andsin mõista, et kui minul tuleks temaga rinnad kokku seada, siis oleks veel väga küsitav, kes alla jääb, ja kes peale.

Aga proua Toslem ei uskunud seda juttu. Lõi käega ja ütles: ära padise.

Ses suhtes on tänapäeva kinoasjandus palju vastuvõetavamal järjel. Praegu asetatakse ühe tegelase vastu kõige rohkem kaks, ja kui lööming lõpeb, siis on ikka silmad sinised kõigil. Ja vaatajal enesetunne hoopis mugavam.

Aga kõigele sellele vaatamata on kino alal veel palju ära teha. Isiklikult loodan, et kord nii kaugele jõuame, kus kaks peakangelast üheainsa keskpärase vurle käest naha peale võivad saada. Siis oleks juba kinos istumine tõeline nauding. Siis ei saa sulle vähemalt keegi läheneda etteheitega, et oleksid viletsam vend, kui valgelina kangelane.

Ses suhtes ja lootuses

Teie K. TOSLEM.

Kinoelu 25 aastat tagasi

Meie praeguste kinoteatrite eisiadeks osutusid rändkinod, millised esmakordselt Eestisse jõudsid uue sajandi alul, seega umb. 35 a. tagasi. Võib-olla mäletab veel mõnigi, kuis tollal „udupildi-mehed“ rändasid laadakaupmeestena mööda kooli- ja seltsimaju, õmblusmasina-taoline kino „sisseseade“ ja lina seljas ning filmirullide komps käes. Ei vajanud kino siis veel mootorit ega transformaatorit, aparaat oli käega ümberaetav ja valgustamiseks tarvitati sõehappe karbiiti.

Tartus esimest sellesarnast rändkino nähti 1900. a. detsembris. Juba järgmisel aastal ehitati heinaturule kitsas ja

madal puust kinohoone, millele pandi nimeks „Illusion“. „Illusionile“ järgnesid mõne aasta pärast „Saturn“ (asus hotell Bellevue's), „Modern“ (praeguses „Passaažis“) ja „Stern“ (end. „Automaadis“). Need kinod kadusid äga peagi, jäi ainult hiljem asutatud „Imperial“ (politseiplatsil), mis töötas kauemat aega. Põles alles maailmasõja päevil maha. Praegustest Tartu kinodest vanemad on ka „Apollo“ ja „Ideal“ Tähe tänaval.

Filmid 25 a. tagasi olid enamasti lühikesed, umbes samapikad, kui praegused lisapalad. 400—500 meetriline film oli siis juba sensatsiooniks. Ei tuntud tollal ka eestikeel-

June Lang

Foto M.G.M

seid tekstikirju. Alles kui „Ideali“ mehaanik J. Abel hakkas teksti tõlkima klaasile (samal põhimõttel, millist tarvatakse praeguste helifilmide juures), võis venekeele mitte- oskaja hakata juba ka filmi sisust aimu saama. Muuseum katsetati tollal ka helifilmiga. Et aga helisid grammofoni- plaadil veel ei osatud reguleerida, siis juhtus sagedastigi kurioosumeid ning see trikk heideti kõrvale.

Lemmiknäitlejaiks toleaja publikule olid prantsuse koomik Max Linder, ameerika koomik Prince ja vene- lased Klubõshkin ja Korotõshkin. Esimeseks ki- noilma „Garboks“ aga kujunes ilmasõja päevil Vera Ho- lodnaja, kes koos toleaja „kuldseeria“ kandvamate jõu- dudega — Maksimoffi, Runitschi, Moshuhini j. teistega sa- gedasti Eestiski filminud ja siin suvitanud. Sõja lõpppäe- vil „jumaliku Vera“ sära tumestasid taanlanna Asta Niel- sen ja sakslannad Jenny Porten ja Erna Mo- rena.

Lõpuks heidame pilgu Tartu kinode eeskavale 25 a.

tagasi. Sügishooaja alul, augustist septembrini jooksid „Illusionis“ järgmised filmid: „Puschkini elu ja surm“, „Laulja Narbonnest“ (värviline), „Kuningas Lear“ (värvi- line), Puschkini lugulaul „Mustlased“ (Schaljapini laulu saa- tel — muidugi gr. plaadilt), „Verejanu“ (keisrinna Oktavia elust). Päälkirja all oli motto: „Raskelt tõuseb ja vajub kalliskividest kaetud rind. Kuid selles imeilusas rinnas va- litseb madal ja alatu vaim.“ „Süütult tapalaval, ehk naine, kes sureb vooruse märtrina“. „Valge pärisori, pisarateni liigutav draama“ (700 mtr. pikk!). Erilise menu saavutas aga „Juutide valitseja Athalia“, mis jooksis ligi kaks näda- lat. Igale draamale (olid pikkuselt praegustest umbes 4 korda lühemad) järgnes rida naljapilte ja kultuurfilme. Nii „Obersti poolsaapad“ (M. Linderiga), „Brüsseli näituse põ- lemine“, „Keisri juubelpidustused Riias“, „Cannesist Mon- te-Carlioni“. „Teekond läbi Tseiloni“, „Prince tahab töö- tada“, „Veneetsia reisilt“, „Gaumont“ ja „Pathe“ nädala- ringvaated jne.

MA EI OLE DAAMIDE MAITSE — ÜTLEB CLARK GABLE

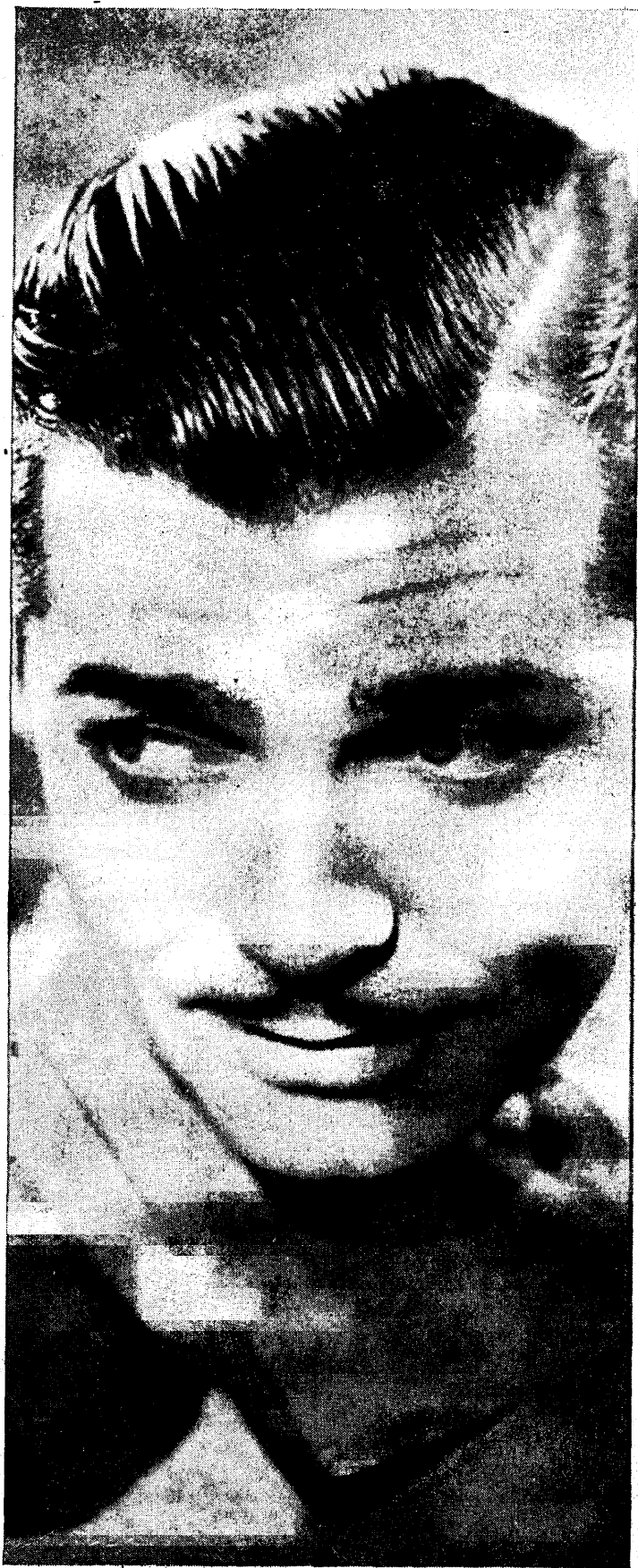
Viimse reklaamteate järele Clark Gable on tunnustatud esimese järgu armastajaks filmis. Ja siiski — Culver linnas nad näevad vaeva, et saada teda frakki riietumiseni, milles ta peab suruma tütarlast vastu targeldatud rinnasist, vaadates seejuures talle silma ning sosistades magusaid tühisusi. See teeb talle — mainib Clark — halva enesetunde. Ta pole — tunnistab Clark — esimese järgu armastaja tüüp. Ta ei tunne naise ega taha neid elulõpuni tunda.

„Enamik poisse õpib naise tundma oma ema kaudu,“ lausub Clark. „Nad teadmatult moodustavad oma ettekujutuse tütarlastest, kellega nad ühel päeval kavatsevad abielluda, vormides oma ideaali naise järele, keda nad kõige paremini tunnevad. Minu ema aga suri, kui olin 7 kuud vana.“

Kulide laeva sitke kapten „Hiina meres“ või karvane, pesemata äratõugatu filmis „Vastuhakk heldusele“, need on osad, milledesse ta süveneb. „Ma tean sääraseid mehi,“ ta sõnab. „Ma olen olnud mees, nagu nemad,“ lõpetab ta vägevasti.

Kõige imelikumas filmitähe eluloos (mis on Clark'i oma) iga teine peatükk on olnud rajatud jämedale realismile — mehed asetades oma jõu olukordade vastu, mehed mugavusteta, koduta, mehed naisteta. Kesk teatriangāžemente, William Gable, poiss, kes jooksis kodunt, et olla näitleja, leiti vasevalamistöökohas töötades Leedu meestega sulatusahjus, või Poola söekaevuritega või hulkudes teiste vendadega mülgastes.

„Ma elasin suurema aja omast elust üksiklaste meestega,“ ütles mulle Clark, lükates tagasi ühe ettelangeva loki. Ta jatkas kõnelust. „Enamik minuealisi poisse käis tütarlastega Hopedale kõrgema kooli tantsuõhtuil, ajal mil olin õlipõldudel. Need aastad, mil poisid said õpetust eluteedel, eriti naiste suhtes — ma õppisin igal nädalal uue osa, kaasaaidates lavastu-

Clark Gable

sele, ning mängides kõike — teenrist lapsega kohtamisele minna šokolaadikarbiga taskus. Ei tantsu, ega tütarlast! Ma gallopeerisin üle sest osast mu elus. Kas teie teate, et pääsesdes

Betty Furness

Foto. M.G.M.

parematesse teatri ühingutesse ja Broadway filmidesse, ma võtsin tunde asjus, mida enamik minu ealisi mehi teadis juba aastaid tagasi.

Õppisin, kuis ilmuda sobivalt salongi, kuis hoida teetassi, kuis kummarduda, kuis istuda, kuis vestelda peenes seltskonnas, ühe sõnaga õppisin kombeid.

Loomulikult säärase elu järele viibisin kodus rohkem meeste kui naiste seltsis. Ma mõtlen, enamik mehi on nii. Neil on ühine keel. Kui üks mees midagi ütleb, olgu ta miljonär või kärumees, ta mõtleb sama. Kuid mul on kogemusi, kui naine teeb ühe märkuse, ta võib mõelda tosinale asjale. Võin peaaegu täpselt aimata, kuis keegi meestest toimiks teatud olukordades, kuid ma ei või kunagi öeda, mida naine teeks.

Ajast, mil olen Hollywoodis, nimelt viimase 5 aasta jooksul, olen kohanud rohkem naisi kui ülejäänud 29 aasta

jooksul ning ma õppisin nii mõndagi. Omasin teadmise, et igas naisel peitub ema. See teeb neid väga heaks, püüdes aidata üht poissi kõrgemale. Ma poleks kunagi olnud tänapäeva kõrgusel, kui poleks leidunud kuut naist, kes nõustusid ja leidsid aega noore edasipüüdja näitleja õpetamiseks ning julgustamiseks. Õppisin neilt, kuis rääkida naistega, kuis end enam-vähem õieti väljendada. Ma usun, nad nimetavad seda lobisemiseks. Mehed ei tunne vajadust põhjusest rääkimiseks.

Naised ei põhjusta minus enam nii palju lavahirmu, kui varemalt. Tunnen end iseteadvana ning veidi ettevaatlikumana nende suhtes. Ma usun, ma pole naiste jaoks."

Clark Gable ei poolda intervjueriimist. Ta tunneb end halvasti, rääkides oma tunnetest ning avaldades oma seisukohta igas asjas. Kuid ta tunnistab selle ala huvitavaks inimesele, kes sellega tegeleb.

„Ma usun, miski ei tee minust „valgust“. Meelsamini istun garaažis, tegeledes mootoriga, kui veetes õhtu kusagil seltskonnas vesteldes mõne ilusa filmitähega. Ma liigun veidi seltskonnas, polo mängudel, võistlustel, võidusõitudel Santa Anita's.“

Esimese mai-messi tantsu õhtul möödunud sesoonil, — põhjus, milleks kõik kalliskivid vabastatakse seifidest ja öö, mil iga staar püüab pimestada teist — üks ajakirjanik sõitis San Francisco'st. Ta silmas matkaja julget kaju sammumas Mojave Desert'i poole, kott seljal ja püss õlal. 50 kilomeetrit eemal kohast, kus Hollywoodi staarid tantsisid filmikolonii kõige pidulikumat juhul, Clark Gable jalutas õnnelikult tolmusel teel.

Möödunud aastal Clark nõustus minema pikemale esinemisturneele. Sealt tagasi pöördunud, kartis ta naisi enam kui kunagi varem. Kui ta hiljem sõitis oma võõrastütre Georgiana pulma Texasesse, juhtus keegi teda nägema lennukisse astumisel Hollywoodi lennuväljal. Sellest piisas. Kuna Clark paahaimamatult vuhises läbi Arizona sinitaeva, algas Texasese pöörane tormijooks lennuväljale. Ning parajasti kui Texase ehitised kerkisid silmapiirile, püüdis lendur teate raadiost: „Kümneid tuhandeid naisi ootavad läbematult Clarki saabumist.“

Clark, sama Clark, kes julgem lõvikütt Wyomingi padrikuis, kes oli kunagi aidanud kustutada põlevaid õliallikaid — ta kaotas pea, ta lihtsalt ei suutnud taluda seda hirmsat naistehulka, kohutavat kübaratemerdd.

„Kuulge,“ ütles ta lendurile, „olge inimlik, maanduge kusagil mujal. Mida peaksin küll tegema, mida kõnelema, kuis käituma“

„O'Éay,“ vastas lendur. „Meie maandume Miles Field'is, härra.“

„Väga kena kõigist tulla mulle vastu,“ ütles hiljem Clark. „Kuid nad soovivad minus näha meest filmist, nad ootavad filmikangelast, mitte toda lihtsat väikelinna kodanikku Ohios, keda ei huvita peen seltskondlik toon. Ma kardan, nad pettuvad minus.“

Ta võib ju olla esimese järgu armastaja, see kuulub Clark, kuid olemuselt ta ei kuulu Hollywoodi. Maailma reklaamitavam linn pole midagi temale. Kuulsust ta ei ihalda. Raha — milleks on see, kui ei tunta mingit tarvidust luksuse järele. Lõbusaid hetkeid — Hollywoodi lõbu piiritelu ei kuulu Clarki sõnastikku.

Armastus — ta on õnnelikus abielus ega hooli, kas seda teatakse või mitte. Armas, võluv Ria Gable on ta alaline kaaslane.

Wolfgang Liebeneiner

Ta seisab peenes valges ülikonnas Gustav Waldau ees ja küsib:

„Doktor... kas olete kord juba üsna tõsiselt armastanud?“ Ning olgugi, et Carl Boese on selle väljendusviisiga päris rahul, palub Liebeneiner korrata seda lauset. Ning ta ütleb teistkordselt:

„Öelge, doktor... kas olete oma elus juba kord nii üsna tõsiselt armastanud?“

Kui öelda neid lauseid üksteise järel, siis võib leida, kuivõrt loomulikumana ja tungivamana kõlab teine. Režissöörile on suureks kergenduseks, kui ta näitlejail on dialoogi tunnet. Mis see on, ei pruugi lähemalt seletada. On enesestmõistetav, et näitlejad, kes tulevad lavalt, nagu praegusel juhul Liebeneiner ja Waldau, toovad kaasa dialoogi vaistu.

Dialoogi edaspidises käigus kukub veel kaks korda sõna „armastus“ ning tahtmatult mõeldakse Liebeneineri esimesele suurele helifilmi osale.

Ajal, mil seadeldakse lampe ja kaameraid suurülesvõtteks, on tal paar minutit aega vestlemiseks. Gustav Waldau tülles lausub Liebeneiner naerdes: „Tema on õieti süüdi, et minust sai näitleja. Tõllal Münchenis studeerides, nägin teda kõigis ta osades. Tema on õhutanud minus teatrivaimustust.“

Filmiproduktiooni dispositioonide raskuse tõttu, on Liebeneiner käesoleval hetkel sunnitud mängima kahte osa ühel ajal. Seda ei tule muidugi sõnasõnalt võtta, kuna ta ei saa ju end kaherkordistada, ent peaaegu see ongi nii. „Öö Doonaul“ mängib ta noort muusikast vaimustatud diletanti, kes ta enese imestuseks muudeti kartlikust, prillistatud asjaarmastajast elegantseks nooreks „kõrguseks“. „Õndsas Ekstsellentsis“ on ta väga aktiivne „kodaanlik“ uurija.

„Ja, see on Presberi ja Steini lava-

Wolfgang Liebeneiner

teos, kuid Zerlett tegi temast hoopis midagi muud. Ma usun, tal on see õnnestunud.

Täielikku muutust näete juba minu osas, mida tummfilmis mängis Willy Fritsch. See oli tema parim film.“

„Milline osa on teile kõige enam rõõmu valmistanud?“

„Teile tundub võibolla koomilisena: lennuõpilane „Õhu rivaalides“ — ning siis muusikaüliõpilane „Muusika veres“. Kui evitakse indu karakteriseerimiseks, siis sobivad säärased osad.“

Need kõnelused sündisid üksikute

ülesvõtete vaheajal. Pikemat pausi dekoratsioonide vahetuse ajal kasutati järgmise stseeni režii läbirääkimiseks. Hasleri poolt ehitatud ilusas ungari võõrastemaja toas, istusid ümmarguse laua ääres Liebeneiner, Waldau, Ida Wüst ja Margit Symo ning kuulasid Boese juhatusi. Samal ajal seadis kaameramees Winterstein lampe.

Peale filmi esineb Liebeneiner veel lavalgi. Film ja lava: kaks ilma — kaks Liebeneinerit, kes loodetavasti kord kunstiliselt täiuslikus filmiosas enam lahutatavad ei ole.

Greta Garbo jutustale

Me istusime suurejoonelises Stockholmi restoranis, oodates Garbo't. Viimaks ometi oli ta jälle kodus puhke-aega veetmas, kus tänavad olid tema auks lippudega kaunistatud. Rahvas juubeldas tema sõiduki kõrval.

„Sealt ta tuleb!“

Kõikide pead pöördusid sissetulija suunas. Säravalt naeratades jalutas ta printsessina laudade vahel, võttes graatsiliselt vastu imetlejate tervitusi. Eluline naine, ümbritsetud elurõõmust, mis peegeldub ta säravaist silmist.

„On ta tõesti — ta ei või olla Garbo!“

Mu rootsi sõber naeratas. „Teie arvate, et ta on külm ja lähenematu? Võib-olla on ta nii Ameerikas, kuid nüüd on ta kodus, Rootsis. Selles seisab vahe. Tulge, ma esitlen Teid.“ Kaks suurt sinisilma vaatasid mulle. Mind tervitasid sõbralikult päikesest pruunistunud sõrmed. Ta oli rietatud suitsu-halli, sportlikku flanellist mantlisse, kandes madalakannaga halle kitsenahast kingi ja kaelas halli-valget kirja salli. Tema juuks langes kuldse joana õlgadele, kuid tavalise tahapoole juhitud lavastiili asemel pöördusid nad laubale. Tema toit oli harilik rootsi menüü: supp, marineeritud heeringas, maitsevad liharoad ja külmad aedvilja toidud. „Teie näete, ma ei pea dieeti,“ naeris ta. „Kardan — toiduta olek muudab mind pahatujuuliseks!“

Ta kõneleb vabalt oma plaanidest ning püüetest.

„Miski, mida olen linal teinud, pole küündinud minu poolt ülesseatud tasemeni. Igas osas olen leidnud palju vigu. Arvustused võibolla kiitsid, kuid see ei lähe mulle korda. Palun, ärge mõelge mind egoistina. Olen olnud ainult aus ja pean end rahustama enne kui rahuldun. Ma pole seda senini teinud.“

„Kuid kindlasti „Kuninganna Kristiine“ meeldis teile?“

„Vastupidiselt, olin väga pettunud. Lootsin sellest filmist enam. Tahtsin, et ta oleks kodumaa saagaks, mis esitaks ühe hiilgava lehekülje meie ajaloost. Kuid ma võisin ainult teha, mida mul lubati.“ Ta raputas õnnetult pead. „Vaim, mis läbistas selle filmi, polnud ehtsalt rootsilik.“

Tema hellitav unelm on oma filmitoodang, kus ta võib mängida vastavalt oma kunstniku meelelaadile. Eriti soovib ta mängida naist rahvahulgast, mitte „kütkestavat Garbot“, vaid lihtsat kodust olevust, inimlikku ja sügavat. „Nii palju pean ma võitlema,“ ütleb Garbo pool naeratades, pool ohates. „Ma leian Hollywoodi väga huvitava olevat, kuid mu elu seal on liiga täpne, olen väga seotud tööga. See on põhjuseks, miks lükkan kutseid tagasi ning viibin eraldatuna oma kodus. Teie olete kindlasti kuulnud, et olen ekstsentriline? See pole õigus. Ma armastan elu nagu iga teine naine. Ilu, värvid, muusika, see kõik haarab mu südant. Kuid ma olen liig seotud igaõhtusteks lõbudeks. Eelistan mõningaid sõpru, keda võin usaldada, suure tutvusringkonna asemel.“

Garbo tunnistas, et ta suurt ei hooli külaskäigest ja tantsuõhtuist. Vikingite tõeline tütar leiab oma lõbu vabas õhus sportides, mida ta juba lapsena harrastanud. Ta ujub suurepäraselt. Oma puhkuse ajal külastab ta iga päev Stockholmi paljude saartega merd. Ta kas sukeldub varjatud mere kääruksesse, liugleb liivasauskadel või purjetab osava piloodina. Oma valges ujumiskostüümis või hallides

flanellpükstes ja kootud sviitris Garbo suudab mõningaiks lühikesiks tunneks unustada, et ta on filmitäht.

Et uuendada aegajalt seda illusiooni ta ostis omale mõisa, mille ümber nii palju vasturääkivaid kuuldusi on laiuatatud. „See pole filmimiseks,“ kinnitab ta mulle. „See on puhkuseks, kohaks, kus võin leida rahu ning olla loodusega. Tagasi loodusesse — on minu hinnatavaim kogemus. Miski pole nii puhas ja rahustav hingele kui loodus.“

Ma pärsin talt tema meespartnerite töö üle.

„Mu arvustus teiste üle on väga nõrk. Ma ei julge neid analüüsida ja arvustada nii, nagu teen endaga.“

Elisabeth Bergneri viimasest filmist räägib ta agara vaimustusega, samuti kiidab ta Herbert Marshall'i. „Ma rõõmustusin mängides temaga „Maalitud looris“. Ta omab otsekohesuse ja mõõdukuse — mõlemad omadused, mis näivad meie päivil peaaegu kaduvat.“

Hollywoodis Garbo käib harva kinos, kuid Stockholmis olles külastas sageli luksuslikku „lõbustuspaleed“. Tema kaaslasiks olid, nagu alati, tema varemate päevade sõbrad-boheemlased Rootsi Greenwich Village'st.

Meeleliselt truu, ilmakuulus Garbo pöördub igal puhke-reisil sõprade juurde tagasi. Nad täitsid salongi tema koju-tuleku party'l, kus ta kandis mungasarnast jää-sinisest kahvatumat sataänist rüüd. Oma suure lillekimbu viskas ta juubeldavale hulgale, kes lainetas ta sõiduki ümber. Teda tervitati nagu mõnd triumfeerivat kuningannat Skandinaavia seltskonna juhtide poolt. Järgmisel varahommikul ta asus oma igapäevasele jalutuskäigule piki sadamakallast ja vastas kalurite tervitusele naeratava „Jumal kaitsku'ga“. Jalutuskäigud ning massaažid põhjustavad ta suurepärase tervise. Ta mainis mulle, et suudab kõige paremini mõelda just pärast jalutuskäike. Tema keha ja vaim liiguvad rütmis.

Pärast mõnepäevalist Stockholmis viibimist Garbo läks sisseoste tegema, valides välja igasugu rootsipäraseid käsitöid oma kodu jaoks Kalifornias. Samuti ta ostis omapärase kasepuust lõigetega kasti arvutute raamatute paigutamiseks, milliste hulgas oli terve Selma Lagerlöf'i novellide kogu.

„Mul pole kunagi küllalt palju raamatuid,“ ta tähendas. „Mõnikord loen kolme nelja raamatut korraga.“

Ühel õhtupoolikul Garbo külastab Paul U. Bergstrom'i universaal kaubamaja, kus ta mitte väga kaua tagasi müütas kübaraid. Seal tegi ta esimese tutvuse kaameraga firma reklaampiltide kaudu. Siin ta valib mõned sportlikud riided, mida õhku armastav rootslane valmistab hästi ning praktiliselt. Garbo teab täpsalt, mida ta tahab. Kõik olgu lõikelt hea, lihtne ning viimse võimaluseni täiuslik. Miski ei või olla tõsisem, kui valge siidpluus, mida ta kandis. Miski ei või olla peenem, kui ämblikuvõrgutaoline tikandus, millega ta oli kaunistatud. Nii isiklikus elus kui ka elukutses Garbo ei rahuldu kunagi teisejärgu väärtusega.

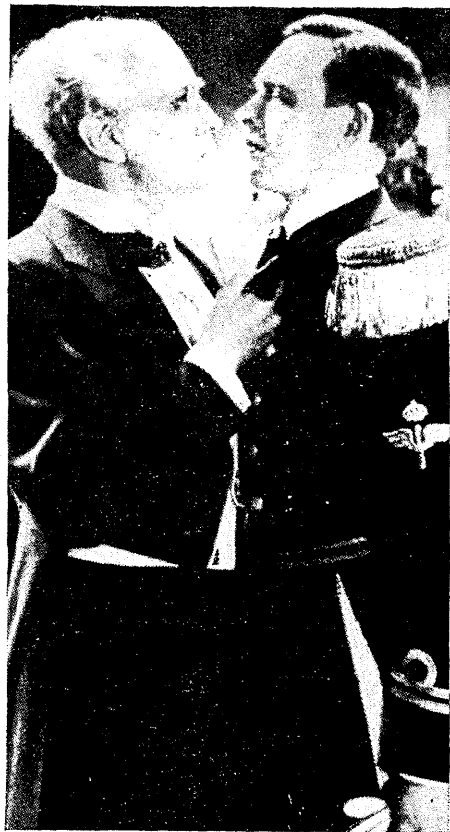
Kui ta jättis mind üksi, ma siirdusin kõrgele terrassile. Seal ma mõtlesin ta peenele tugevale hingele, mis nii julgesti jätkab oma ideaale ja järgneb neile lõpuni — selle asemel, et puhata edevalt lõigatud loorbereil. Ta on tõeline suur kunstnik. Geenius peab olema enese diktaator, kuna tema üksi tunneb oma puudusi.

SWEDENHIELM

Uus Rootsi helifilm, millest paremat ei saa soovida

Rolf Swedenhielm (Gösta Ekman) ja tema poeg (Björn Berglund) laboratooriumis. Aparaat on purunenud, kuid katse on siiski õnnelikult lõppenud.

Swedenhielm ütleb oma poja Bo'le (Hakan Westergren), et ta on tema allkirja võltsinud.

„Swedenhielm“ on hästi õnnestunud rootsi helifilm. Ta pole nauditav mitte üksi tehniliselt õnnestunud ülesvõtete ja heli tõttu, vaid eelkõige sisult. Siin on elustatud osa perekonnaelust, mis isegi oma traagiliste sündmustega ei kaldu sentimentaalteeti. Pärast kõiki dialoogilisi banaliteete, mida meie kõrv helifilms kuulma on pidanud, võib olla siin rõõmus, kuuldes kõnelusi, mis haaravad probleeme.

Filmi sisu on järgmine: insener Rolf Swedenhielm töötab juba aastaid ühe suure teadusliku leiutise kallal. Kuid hoolimata intensiivsest ja anduvast tööst, ei ole tal eksperiment veel õnnestunud. Swedenhielm on lesk. Ta majapidamist juhib Marta Boman, kes hoolitseb ka nagu ema ta täiskasvanud laste eest. Aastaid väldanud katsetamisega leiutise kallal, mis midagi sisse ei too, on Swedenhielmidel raha üsna kokku kuivanud. Bo Swedenhielm, lennuväe leitnant, ja ta isa Rolf, on pidanud kaunis sageli külastama rahalaenajat. Enamik raskeid majapidamise muresid lasub päämiselt hääl Marta Bomanil. Viimane peab hoolitsema kõige eest.

Päeval, mil Swedenhielmi laboratooriumis lõhkeb kalleim aparaat, õnnestub eksperiment. Õnnelikuna pühitseb kogu perekond seda sündmust. Keset mugavat koosviibimist teatatakse Swedenhielmile midagi telefoni teel. Pärast kõiki raskeid saatuselöoke, mis teda senini tabanud, vapustab see teade nii, et hakkab nutma.

Aastaid vältand lootuste järele on saanud uskumatu: Swedenhielmile määrati Nobeli auhind.

Halvatuna seisab perekond ta ümber, kuni tütar Julia katkestab lõpuks vaikuse. See olevat ennekuulmatu õnn ning neil kõigil olevat nüüd põhjust olla rõõmsad!

Kuid Swedenhielm ütleb vaikselt peaaraputusega: „Kui ollakse õnnelik, ei nõuta rõõmsat olekut!“ Nii sügavale südamesse on talle tunginud see sõnum.

Ent veel samal ööl langeb sügav vari ta õnele. Rahalaenaja esitab talle kaks võlatähte, millel on võltsitud tema, Rolf Swedenhielmi, allkiri. Seda on teinud ta poeg Bo.

Teistkordselt on Rolf Swedenhielm sel ööl vapustatud: see kord põhjusest, et ta tähtsaim elu ülesanne, oma laste kasvatamine korralikkudeks inimesteks, on täiesti ebaõnnestunud. Ta poeg Bo on petis! — Swedenhielm tunneb oma au sügavalt solvatud olevat. Ta ei või petise isana astuda kuninga ette, et viimaselt vastu võtta Nobeli auhinda. Sel tunnil on Swedenhielmile kõik kadunud.

Siis tuleb Marta Boman ja tunnistab, et tema on võltsinud allkirju, kuna ta on perekonna ja maja ülalpidamiseks vajunud raha. Ta olevat juba varemgi Swedenhielmi nime võltsinud, kuid hiljem kõik võlatähed jälle korralikult lunnastanud. Ainult need kaks jäänud.

Swedenhielmile paistab ilm uues säravas valguses. Perekonna au on puhas, ta lapsed on korralikud inimesed. Liigutatult tõmbab ta Bomani tööga harjunud käe huulte juure. „Sa tead,“ ütleb ta viimasele, „et armastasin oma naist üle kõige siin ilmas. Kuid nii õnnelikuks kui sina, pole ükski naine mind veel kunagi teinud! —“

Peaosalistena esinevad Gösta Ekman ja Karin Swanstroem. Nende näitlejalik saavutus on täiuslik. Ka ülejäänud näitlejad annavad oma parima. Film pakub harmoonilist koosmängu, millist parimat ei või soovida.

Rosalind Russell

Marlene asetas kirja lugematult kõrvale. Mispärast kirjutas Rissel talle nüüd? Ta ei tahtnud temast midagi teada, midagi lepingutest, kulssidest, reklaamist ega edust. Ta ei tahtnud paar nädalat olla midagi muud, kui noor tüdruk, kes veedab päeva, nagu teda jumal või juhus kingib.

Liival ennelõunases päikeses lamades imestus ta isegi enese üle. See on alles paar aastat, et ta võib elada, nagu tahab ning see ei rahuldanud teda. Ta auahnus revolteerus

Impressaario

ta ümbruse vastu, ilma teda sellest väljaviimata. Ta unistas tõusust, kuulsusest, impressaariost, kes talle teed tasandaks — ning kõike saavutas ta Harry Risseli astudes ta ellu. Eduka asjaarmastaja instinktiga võttis ta Marlene koolitamise oma kätte ning ühes sellega ka viimase saatuse. Marlene usaldas end meeleldi vananevale mehele, kelle äri- vaimu ja isaliku hoolitsuse segu ei lasknud oodata konflikte. Tema reklaami julgus ja tempo, millega ta Marlenele tõusu andis, haarasid viimase kaasa. Väiksest tantsitarist muutus Marlene täheks. Ta õppis tundma linnu, maid, elu, ta löikas edu ja raha. See kõik oli Risseli teene.

Ka praegune puhkus merekuurordis sõltus temast. Midagi ei jäänud mehel kahesilma vahele. Ta valvas Marlene riiete, söögiaegade ja tervise järele. Marlene nõustus vasturääkimatult puhkusega. Ning korraka tundus talle ilusana, olla jälle kord ükski.

„Tahtsin sulle seda parajasti esitada,“ vastas Rissel ta kartlikule palvele. Marlene oleks teda peaaegu embanud. Paar päeva hiljem pruukis ta vaid rongi istuda. Kõige muu eest oli hoolitsetud.

Ning tema, kes oli harjunud tähelepanuäratamisega, keskpunktis seismisega, polnud siin rannal midagi muud, kui noor elegantne daam. Oivaline oli see rahu, see enesestmõistetavuse tunne — üllatav oli ka tunda närvides, südames ja veres end noore naisena ja mitte enam hellitatud tantsitarina.

Korvtooli kõrvale langes liivale vari. Marlene naeratas. Ta tuli siiski — see Langen. Sõbralikult ulatas ta viimasele käe.

„Mispärast te ei näidanud end eile enam kusagil?“

Kiire pilk libises mehe tõsiseist silmist üle hooletult lameskleva kuju, siis viskus Langen rannakorvi kõrvale pikali, nagu suunatud mere poole.

„Pidin töötama, armuline preili — ning peale selle —“

„Pealeselle ei pakkunud teile lõbu, olla mulle seltsiks,“ lõpetas Marlene rahulikult. „Ärge vabandage end — püüate varjata, tean seda.“

Kaua võitles mees rahutuse vastu, mis naine temas tekitanud. See kõik oli talle uus ning rebis välja roobastest. Ent ometi seisis ta jälle tema juures, kuna ta ei suutnud teisiti, kuna midagi teda kammitsetes neis silmades ja hääles. Mehe tagasihoidlikkus oli visanud esimese lõdva lünga Marlene ümber.

„Teie olete ilus, armuline preili,“ ütles ta. „Võib-olla lamab kogu ilm teie jalgade ees. Mis tähendab see teile, kas üks mees, nagu mina, on seal või ei —“

Vari libises Marlene näole. „Kas teie ei tea midagi ilusamat öelda?“

„Ja. Armastan teid, Marlene!“ Ning pärast pikka vaheaga: „Teadsin, et te ei vasta sellele midagi.“

Marlene asetas oma käe mehe pea peale. „Võtame

paadi ja sõidame kaugele välja. See kõlas ilusasti, mis sa ütlesid, kuid seda ütlevad paljud. Seal väljas pead mulle veel kord ütlemata...“

Õhtul luges Marlene Risseli kirja. Viimane teatas oma peatsest saabumisest, kuna olevat tarvis läbirääkida uute lepingute üle. Mis olid talle nüüd lepingud? Ta armastas, ta oli end esmakordselt annud ühele mehele, ta tahtis olla õnnelik, kuuluda enesele ja temale. Korraga nägi ta oma senise elu sõltuvust teise kavadest ja soovidest. Rissel kauples, Rissel määras — ning teda ennast kaubeldi enam-maksvatele lavadele. Teda valdas vastikus seda mõeldes. Ent uinudes mõtles ta vaid üht: täna suudlesin oma armsamat.

Paar päeva hiljem saabus Rissel. Läbirääkimisele asudes Marlenega, lükkas viimane lehed kõrvale.

„Ma ei mängi enam, Harry —“

Mees vaatles teda. „Sul on veel paar nädalat aega, Marlene. Võib-olla oled sa praegu üleärritatud. Kuid me ei või pidada väga pikka vaheaega. Kopenhaagen hakkab sulle kindlasti meeldima.“

„Mul on kahju, Harry, et sa ei võta mind tõsiselt —“

Rissel pani sigari kõrvale. „Marlene, oled kujunenud kogu kunstiilma mõisteks. Sinu nimi kohustab. Pean ma seda sulle veel ütlemata?“

„Ning sa ei suuda kujutleda, et kord tahetakse pöörduda ka oma enese ilma tagasi?“

„Sa ei suuda seda, Marlene. Sa alahindad end. Millest sa tahad elada? Sinu elu oli senini minu mure — mispärast tahad sa hüljata ja katkestada, nii kaua kui sinu järele haaratatakse?“ Ta tähendas paberitele oma ees.

Kas ta pole küllalt minu läbi teeninud, mõtles naine. Ning siis ütles ta ausalt:

„Ma ei jää ükski, Harry —“

Kestis kaua kuni Rissel vastas: „Kuid mina, vaata, oleksin võinud ka sinuga abielluda. Ent naised, nagu sina, ei tohi kuuluda ühele, kuna nad on määratud kogu ilmale. Neile on õigusi paljudel.“

„Ning ometi jäid mulle truuks nõuandjaks?“ tuli Marlenelt irooniline vastus.

„Vajan üht inimest, kelle eest saan hoolitseda; selleks et töö oleks mõte.“ Ning ülestõustes ta lisis juure: „Ja et ma olen sama kodutu kui sinagi...“

*

Ilusa Marlene kõrval saatjana oli hallide oimudega härra ebatavaline nähe. See äratas promenaadil tähelepanu. Veidi aega seisatusid nad maandumissillal, siis üürisid moo-

torpaadi. Kellegi eest ei jäänud varjule hoolitsus, millegi võõras härra aitas Marlene paati ning talle salli ümber kaela mähkis. Ka Langen nägi seda. —

Oli soe õhtu, mis hoidis jalutajaid kaua väljas. Marlene silmad leidsid armsama muusikapaviljoni läheduses. Miks pööras ta pea ära? Marlene tahtis kuulda talt mõnd armsat sõna pärast pikka päeva ilma temata. Kui Rissel viisakalt ja diskreetselt taandus, jooksis ta uuesti promenaadile. Siis seisis ta Langeni ees ja ulatas impulsiivselt viimasele käe. „Ometi — sina —“

Järgnes võõras ja külm vastus: „Armulised lubavad mul nüüd lahkuda? Eks ole, on teatud võlu, kui üks tuleb ja teine läheb —“

Rabatult vaatles teda Marlene. „Kuid mis sul on? Olen rõõmus sind leides —“

„Teie eksite võib-olla tunnis, millele teisel küll arvata-vasti enam õigust on —“

Silmapiilkelt selgus Marlenele, et ta armu-unelmas oli tähelepanemata jätnud mehe kiivuse, mis tõkestas ja muutis kõik väiklaseks. See võttis muretuse ja segas rahu. Ta nägi end vaimus ballidel, mida korraldati tema auks, kõigi poolt hellitatud ja ometi vaba. Ta nägi end valguses ja kauguses — ning järsku nägi siin kitsust ja seotud olekut. Siis viskas ta pea tagasi ja jättis Langeni seisma. —

Rissel vaatas imestunud üles, kui veel hilja koputati ta uksele.

Tema ees seisis Marlene. „Harry,“ ütles ta veidi väsinult, „kui sa tahad, võime homme sõita.“

Kes tunneb ilma, tunneb elu. Sellepärast ei küsinud Rissel midagi, vaid ütles rahulikult:

„Ilm osutub homseks halvaks ning aurikul sõit ei mõju sulle hästi. Ma tellisin sõiduki, mis viib meid Warnemündini. Kopenhaagenis on kaksteist õhtut. Sul pruugib vaid allakirjutada. Kas tunned Oslot? Viibime seal ühe kuu. Muide Stockholm pakkus enam, kuid programm ei meeldinud mulle. Homme sõidul võid eelmärkmeid lugeda, sa oled rahul. Täna puhkad end välja, sest oleme kutsutud homme õhtuks. Ja, veel midagi, mul oli võimalus veidi sinu rahast hästi mahutada...“

Ta kõneles kaua. Marlene kuulas vaikselt seda rahustavat ja kindlat häält. Rissel tegi kõik, ta ei pruukinud millelegi mõelda. Järsku ulatas ta impressaariole käe.

„See pole õige, mis sa täna ütlesid. Ma pole sugugi kodutu. Sinu juures olen kodus.“

Rissel vastas vaikselt käepigistusega: „Imelik, teadsin seda juba enne, ma ei saanud teda millegi muuga tugevama siduda, kui et näitasin talle vabadust...“

Ma pole kunagi saavutanud ihaldatud naist — ütleb Conrad Veidt

Olen juba küllalt kaua olnud „hää paha mees“, nüüd tahan olla kangelane.

Mis on kangelane? Tõsielus on ta vahva ja elujaatav — või üsna harilik tüüp, kel ometi on toredaid silmapilke elus, kes sammub energiliselt läbi halli igapäevsuse oma kohuste täitmisel.

Selles filmi-maailmas, milles mina elan, on asi veidi teisiti. Siin osutub kangelaseks, kes saavutab naise õnnelikus lõpus. Kangelane võib olla alatu, vilets, pelgur, äraandja, varas; ta võib sooritada nii sangarlikke kui ebasangarlikke tegusid, võib saavutada naise ilusate sõnade või vä-

givallaga — kuid viimases stseenis on naine tema oma. Sel-line on kangelane filmis.

See on kindel reegel. Igale loole peab oletatavalt järg-nema lõpp pulmakellade helinaga.

Ma mõtlen, kõik mehed tahaksid olla kangelased — muidugi igaüks oma vaatevinklist. Tunnistan, et ka mina pole seda tegemata jätnud. Kuid kas see on mulle lubatud? Ei! Mis võiks olla aga viimase põhjusiks? Mänginult iga-suguseid osi — olen olnud hää ja halb, vahva ja pelgur, sõb-ralik ning brutaalne. Kord olen naise pärast annud kõik,

MARTA EGGERTH ja ARTUR MARGETSON
Rota helifilmis „Maddalena“.

teisal olen jälle oma eesmärgi saavutamiseks temast loobunud. Ent asjatult!

Rohkeim olen püüdnud kangelane olla vastikute osade mängimisel, et sisendada veidigi inimlikkust oma osasse ja näidata, et igas inimeses kuri on ühendatud hääga, et mitte keegi pole täiesti halb. Ja siiski mul ei lasta omada naist.

Kui lahkusin Saksamaalt, oli minu viimaseid filme „Praha üliõpilane“. Mis juhtus säääl minuga? Ma tapsin enese — ja see on nagu eeskujuks jäänud minu järgmistele filmidele.

Hollywoodis mängisin filmis „Mees, kes naerab“. Minu osa oli traagiline. Armastasin pimedat tütarlast ja kuni viimase silmapilguni näis tulevat hää lõpp.. ent tütarlaps suri, ja ma tapsin jälle enese.

Siis tulin Inglismaale filmima uuesti ehitatud suurejoonelisesse Gaumont-British stuudiosse Shepherd's Bush'il. Film oli „Rooma Express“. Siin lootsin saavutada oma unistust, ent sündmused järgnesid halastamatult üksteisele, kuni viskasin end vangistuse vältimiseks rongi alla. Viimane tegu sisaldas küllaltki julgust, olles peaaegu võrdne kangelaslikkusele, kuid see röövis mult jällegi võimaluse olla kangelane selles pildis.

Järgnes film „Mina olin salakuulaja“. Selles tuli mul valida armastuse ja kohustuse vahel — kohutav teem, mis juhtunud lugematuis inimeludes.

Siin leiata paradoksi. Osa, mida mängisin, oli õilis aumees — saksa ohvitser, keda petavad kaks salakuulajat, mees ja naine. Aga kuna meesspioon kuulus liitlaste poolele, oli tema filmi kangelane. Kuigi ta suri enne filmi lõppu, ta saavutas siiski kangelasena trooni tütarlapse südames. Ja seepärast ka publikus. Nii jällegi vaene Veidt ei omanud kedagi.

„Igavene rändur“ oli mulle üks pikk nurjumiste rida. Esimeses episoodis suri minu naine. Katsusin asjatult endalt elu võtta. Viimase nurjumisel rändasin õnnetuste all kannatades mitu aastasada mööda ilma. Lõpuks mind põletati tuliriidal.. See oli õnnelikumaks saatuseks mulle viimastest osadest.

Siis tuli „Juut Süss“. Kui tolles monumentaalses filmis üldse oli kangelast, siis olin see kindlasti mina. Aga ei! Mul tuli oma auahnuse tõttu loobuda ihaldatud naisest. Minu laps langes sama põhjuse ohvriks. Mind ennast lüüakse matati puuris. Pidin korduvalt loobuma ihaldatud naisest.

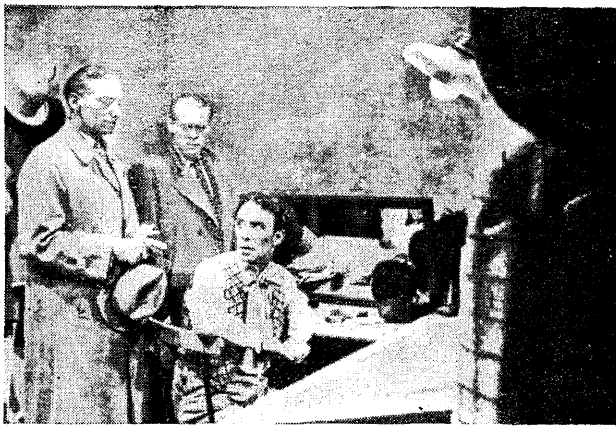
Mängides „Kolmanda korra tagakäigus“ oli mul aga täiesti erinev osa. Siin oli minu saatuseks tuua õnne inimeste ellu, mille tasuks saavutasin ka ise õnne. Sellega lõpebki film. Pole ühtegi viibet minu füüsilisest armastusest naise vastu. Kogu süžee on kindlakäeliselt läbi viidud, millel on tõeline „happy end“.

Oma järgmises filmis „Põlatute kuningas“ saan juba lähemale filmi kangelaslikkusele — tähendab naise omandamisele. Viimane on lugu mehest, kes mõistetud 10 aastaks Kuradisaare taolisse karistusasutusse, kusjuures karistuse kergendamine pole teostatav kohtuotsuse järele. Too mees hakkab pärast 10 a. vangisviibimist karistuse kannud kurjategijate elu kergendama — sama teem nagu „Les Misérables“, kuid ainult loogilisem.

Ta loob ühel ilusal saarel asunduse, kus endised karistusvangid võivad uut elu alustada minevikust sõltumata. Kuigi too katse tal äpardub, võidab ta siiski sellega tütarlapse sümpaatiat, kes imetleb tema kõrgeid ideaale. Lõpul publik ennustab mulle olematu õnnelikkuse.

WEGENER ja FORSTER filmis „Ainult komödiant“.

Stseene filmist „Üks üleliigne laevalael“.

Üks üleliigne laevalael

Hamburgi sadama musta, halli vee vastu peksab inetu, külm vihm ning ajab ära viimaseidki uudishimulikke, kes seisavad paksu mustakerelise kaubalaeva ümber. „Kui paistab päike, ei saa töötada, kuna liig palju uudishimulikke ümber seisavad,“ seletab vihaselt keegi väike, ümmarik härra baski mütsiga, „ning kui nad ära on, siis ka ei saa töötada, kuna siis ei paista jälle päike! See on koeraelu!“ lisab ta resigneeritult juure.

Ühe kuuri esileulatuva katuse alla koguneb aeglaselt külmetuvaid inimesi: Lida Baarova, René Deltgen, Albrecht Schoenhals, murekortsudega heasüdamlikus näos, produktsooni juht Bruno Duday, ülesvõtte juhataja, helimeister ja kaamera mehed. Neid kõiki ületab aga peapikkuselt Willy Birgel, kelle oivaline koomiku pea esineb ka „Neitsi Johanna“ ja „Vürst Woronzeffis“.

„Välja kõik! Päike paistab jälle!“ On saanud halli ja ühetoonilise vihmaja paus. Silmapilkselt tormavad kõik, kes kuuluvad „ehituse“ alla, auriku laele. Helgiheitjate hiiglassilmad helenduvad, „Tähelepanu! Kõik valmis? Meie väntame...!“

Siin filmitakse Fred Andrese romaani, „Üks üleliigne laevalael“ Gerhard Lamprecht'i režiis all. „Üks üleliigne laevalael“, see on elegantne „tormihunt“, kes on naistest sama palju jumaldatud kui meestest vihatud, kapten v. Moltmann. Alati ristleb ta nende teil. Ka oma esimese ohvitseri Rohlfsi (René Deltgen) teel. Viimase pruut Gerda

Hegert (Lida Baarova) on elegantsesse kaptenisse esimesest silmapilgust pääsmatult armunud. Kui Moltmann ühel süngel tormisel ööl Biskayas „Cederi“ pardalt kaob, siis küsib ka juhtumiga tegelev salanõunik (Willy Birgel): „Kellele oli Moltmann üleliigne pardal?“ Peaaegu näib, nagu oleks armukade Rohlfs Moltmanni mõrvar. Pealegi oli ta kord kaptenit metsikult ähvardanud. Juba tahetakse teda areteerida, kui „Cederi“ juhtiv masinist võtab eneselt, raskest malaaria hoos, elu. Salanõunik sureb rahuldatult aktid: roimar oli masinist. Samal hetkel ilmub, elegantsest ja üleolevalt, Moltmann! Meri oli teda sel tormisel ööl ajanud laeva pardalt ühe jumalast mahajäetud saarele. Keegi tüdruk, piiritult sakslasesse armunud, ravis teda terveks, kuni võis reisida tagasi kodumaale. Gerda Hegert, valmis pöörduma Rohlfsi juure tagasi, tormab nuttes surnukspeetu embusesse. Esimesel ohvitseril ei jää midagi muud üle, kui vabastada tee kaptenile Gerda juure...

Stseen filmist „Stradivari“.

MAGDA SCHNEIDER mängib uues Itala-filmis „Ära unusta mind“.

Stradivari

on filmi nimeks, mida Geza von Bolvary väntas Ernst Marischka manuskripti järel. Kuulus viulimeister, Antonio Stradivari, ei mängi siin aga peaosas, ta mõjub vaid sümbolseks, legendaarsena selles suures armastusloos, mis keerleb ühe vana viuli ümber. Peaosalised on Sybille Schmitz ja Gustav Fröhlich. Tagaseinaks ilmasõda...

Kunst ja

Romeo ja Julia mõju publikule on nii suur, et nad jäävad ka pärast nende fantaasiasse seotuna püsima. Partnerlikkuse mõtte kandis film elule üle. Kaks noort ilusat tüdrukut mängisid koos; sel oli edu. Nüüd ei tahetud hävitada publiku illusioone. Elu ja film olivat üks. Ikka jälle valiti mõlemaid partneritena välja. Vaatlejail kasvab üha enam veendumus, et mõlemad linal sobivad tõelikult ka elus. Selle mõtte tugev naiivsus ja sentimentaliteet haarab sügavalt näitlejate saladusse.

„Nad mängivad nii loomutruult,“ — see suur tunnustus võib tabada ainult hästi sobivaid partnereid. Näitleja õpib oma osa üksi

kodus, süütab tulesid ning rõõmutub ühe ja teise nüansi üle. Lõpuks tuleb proovile. Uus häälab talle vastu. Vastus, millele ta end valmistanud, ununeb... Kui ta on tõeline kunstnik, siis kohaneb ta kiiresti partneri tooniga. Nagu läikivad kuulid lendavad sõnad siia ja sinna. Esietendus hindab tehtud tööd.

On tal edu, siis on leitud õiged partnerid — — —

Milles seisab armastuspaari Luise Ullrichi ja Adolf Wohlbrücki määratu edu? „Regine“, see sügav, õrn film omas edu ainult nimetatud partnerlikkuse tõttu. Viimases ilmnes jälle Wohlbrücki kaitsev rüütlilikkus, mida aitas

ANGELA SALLOKER ja RUDOLF FORSTER.

LUISE ULLRICH ja ADOLF WOHLBRÜCK.

ANNABELLA ja HANS ALBERS
uues Ufa filmis „Varietee“.

partnerlikkus

mõjule pääseda Luise Ullrichi õrn, südamlilik tütarlapselikkus.

Ameerika näitlejaist võib nimetada Joan Crawfordi ja Clark Gablet. Oma kerguse, šarmi ja mängitud loomulikkusega armastavad ning sammuvad nad kahe suure lapsena läbi elu. Ühe pilgu, ühe vaikse sõnaga võluvad nad meile armastuse- ilma esile.

Kuid mitte alati pole need noored inimesed, kelle armastus meid liigutab. Mõõdunud hooaja suurima edu saavutas kahtlemata „Kõrge kool“. Mainitud filmis oli Angela Salloker mehelikult küpse Rudolf Forsteri vastasmängijaks. Milline kontrast ja... milline omapärane harmoonia! Angela Sallo-

ker jutustas, ta olevat tugevasti võlutud olnud selle suure näitleja võimeist ja suveräänsest kindlust. Osavalt teda juhtides oli viimane teda ideaalse partnerlikkuse väärtust tundma õpetanud.

Sageli partnerlikkus kunstis muutub ka partnerlikkuseks elus. Tuleb vaid meenutada Martha Eggerthit ja Jan Kiepurat. Need kaks leiutasid üksteist filmis. Kumbki ei teadnud teisest varem midagi.

Ning... täna on nad nii elus kui kunstis hästi sobivad partnerid.

Ühiseist loominguist kasvab uusi kehastusvõimalusi... looduses, elus ja kunstis — mõlemate peegelpildina.

JOAN CRAWFORD ja CLARK GABLE.

CLAUDE RAINS.

Lühikesed mehed on võitlushimulised. Enamik neist sageli ka sitked. See teeb neid suurepäraseiks võitlejaks ja fanaatikuiks. Napoleon oli lühike, samuti on ka Claude Rains, mängides suure eduga „Theatre Guild“ produktsioonis „Saatus meest“ ning teisi Napoleoni karakterile sarnlevaid osi. Ta annab seda tugevusega, mida pikkus puudu jätab. Ta on väsimatu energia vulkaan. Tema hääl telefonis võib rikkuda kõrvatrummi. Ta hävitab naeru või vihaga pisemagi väljakutse ootamatuimal ajal ja kohal.

Need äkilised eksploosioonid põhjustasid tüli Londoni teatris ennesõjaaegseil päivil.

Tollal Claude, mängides romantilise armastaja osa, paistis nõrgemana kui nüüd. Kangelanna oli tugev inglise tüdruk, kelle kaal kõikus 150 ümber. Kire momendil, kas armastuse või viha puhul, Claude peab tõstma tüdruku üles ja kandma diivanile. Claude katsetas kangekaelselt ülesande kallal, mis oli karakterlik talle ja Napoleonile. Ta vankus raskuse all. Keegi ohkas rõdul kuuldavalt. Claude ninasõõrmed paisusid ja alumine huul kangestus. Ta katsetas uuesti. Rõdult kostis mõmin, millega ühines ka põrand. Veri tõusis Claudel palgesse, pea nõretas higist.

HÄRRA „TEMPERAMENT“

Clark Gable lohukesed või Cary Cooper'i melankoolne ilu.

Claude Rains on kasvanud ja koolis käinud Briti pealinnas. Esmakordselt esines ta laval Haymarket teatris 11-aastase lapsena. Lapsepõli möödus tal vaesuses ja karmis distsipliinis. Ta pingutas end siis ning pingutab praegugi. Tal on üliinimlikud nõuded nii teiste kui enese suhtes.

Hollywoodis esines ta esmakordselt „Nägematu mehes“. Sellest päevast alates esineb ta osades, mis kutsuvad esile tapmist, enesetapmist ja agoonilist väljanägemist. Neid osi mängib ta paremini, kui ükski teine kaasaegne. Sünnilt inglasena evib Rains slaavlaste temperamendi.

Küsid ühelt sõbralt, mida Claude teeb ajal, mil ta ei mängi sääraseid Rains'ilikke elektromagneetilisi osi, see vastas: „Ta istub kodus oma tinakruuside vahel ning mõtiskleb.“

Aaastaid tagasi ostis Claude omale maja ja farmi New-Jersey's. Need olid olnud tema eluaegseks unistuseks. Siin pani ta tallele korjanduse oma antiiksetest rõõmudest, mis maksis tal terve varanduse. Siin veetis ta kogu oma vaba aja heina niites või mõtiskledes. Nüüd aga saabus katastroof. Maja põles maha ja ta kanad. Sellest teatas ta oma sõbrale öösel kella 3 ajal kaugekõnega. Viimane teguviis on talle väga iseloomustav. Rains'i toiming tuleb alati ootamatult nagu veeuputus. Vastandiks slaavlaste temperamendile ilmneb temas olukorra nõudel küllaltki inglispära. Kriisiaegadel on ta usaldustäratavalt kindel nagu inglise pank.

Nüüd kihutab ta 80. kilomeetrilise kiirusega tunnis läbi Buckinghamshire, Devonshire, Dorset'i, Essex'i, Wessex'i ja Sussex'i, otsides, selles pole kahtlust, Cromwelli-aegset münapeekert või Elisabethi-aegset sulgedest tolmulappi, et paigutada seda armastajate nurka kamina juures.

„Ole mees ja tõsta üles,“ hüüti rõdult. Siis pääses valla torm. Näitleja lasi langeda oma hinnalise koorma, tõstis hirmunud silmad haavaja poole ning mõirgas: „Tule alla ja tõsta ta ise üles.“ Ta hääl ennustas tumedat looduse jõudu. Siis asus ta varrukaid ülespöörama. Ta väljenduse jõulisus hirmutas vaikseks pilkava jõugu. Häbisatud kangelanna seisis jalule ning virutas kangelasele hoobi vastu nägu. Kas mäng jätkus, seda ei märgi ajalugu. — Vastuväiteks arvamusele, et lühikesed mehed on sõjakad, Claude eksplosiivsus on otseselt võrsunud vastand-iseloomust. Ta on ebaloomulikult arg.

Claude Rains kunagi ei lähe seltskonda. Hollywoodile jääb ta „nägematuks meheks“.

Ta sündis Londonis 10. novembril 1889. a. Claude Rains'i ei või keegi nimetada ilusaks. Ta nägu on omapärane, nagu ta käituminegi. Silmad on tal piinatud ja omavad vahest hullumeelse ilme. Suu on veidi kõverduanud. Mustad juuksed langevad korraldult kulmudele. Ja kuigi suurepäraselt jutukas suu katab korratu hammasterea, millist ei saa kunagi kasutada hambapasta olemasolu tähistajana, peidab ta hääle, mis on sama tugeva võluga, kui

Kuidas Joan Crawford abistas uut staari

Julie Haydon osutub tõusvaks täheks pärast esinemist „Kelm'is“. Siinkohal tänab Joani

See oli esimene õhtu Hollywoodis. Uudishimulikud saladused piirasid tänavaid, et näha mööduva paraadi hiilgust. Ükskhaaval põlevad autod pöörasid El Capitan Theatre ette Hollywood Boulevard'il. Aplaus kajas kaugele, kui kuulsad filmidiivad kummardusid orhideedes ja hermeliinides.

Järsku — määratu vaikus haaras massi. Õhk näis olevat küllastunud sellasest imelikust vaikusest, mis tavaline enne koidutundi. Põnevus oli suur, oli juhtumas midagi ennenägematut, midagi ootamatut. Just siis, elegantne läikiv tõld ilmus nähtavale. Radiaatoril istus naise kuldne kuju, käed laialisirutatult, pää kõrgel tuules. Veel üheks hingetuks momendiks jätkus pühalik vaikus. Siis avanes uks ja välja astus Joan Crawford.

Hermeliinmantel puudutas graatsiliselt tema hõbedaste sandaalide tippe. Tema kõrval seisis Franchot Tone. Käes hoidis ta närvlikult üksikut gardeenia-õit. Hõisked pääsesid valla, kui kahuritemürsud. Hollywood karjus kähisemiseni, aplodeerides oma lemmiktütrele. Veidi erutatult Joan kummardus paremale ja pahemale. Meeldivalt ta poseeris filmikaameratele. Sääli täies hiilguses seisis edukuse hiilgav näide. Joan Crawford, suur staar, rikkuse, ilu, kuulsuse evija, tänuhõõnult võttis vastu imetluse, mille nii õieti ära teeninud. Tema südanthaarav võitlus enne sellast tunnustust, on küllalt kõigile teada, ja asjata korrata siin. Pääle selle, see ei kuulu meie teemasse.

Kuumas, ebameeldivas lavataguses riietusruumis leidis aset teine draama. Milline kontrast sellele vaimustavale stseenile, mis samal ajal lavastati teatri ees. Siin puudusid aplodeerivad rahvahulgad sellele haprale tüdrukule, kes istus oma garderoobis, vaadates otse peeglist. Tema silmad olid kuivad ja näisid väljendavat valusat, tardunud tundmust. Ta kandis rasket, tagasihoidlikku vanamoelist tweed kostüümi. Tema kahvatu blond juuks oli seotud kuklasse tugevasse sõlme. Sirgelt uhkel ninal toetus ebameeldiv paar hõbedase raamiga prille.

Rahutule publikule väljas teatri ees see oli just teine esmakordne õhtu. Tundmatule Julie Haydonile, kes oli valmis astuma oma ossa lõhaka New England kooli õpetajana, vastasosalisena Francis Lederer'ile „Sügisese Krookuses“, see oli tähenduslik tema kogu tulevikule. See oli moment, mida ta oli igatsenud. Suure unelma kulminatsioonipunkt! Tema saatuse olenes täiesti järgneva kahe tunni õnnestumisest või ebaõnnestumisest. Jooksupoiss koputas uksele. Hinge kinni pidades ta viivitas silmapilgu, kusjuures tema käed haarasid närvlikult kõrist. Uimasena ta astus mehaaniliselt lava poole. Julie Haydoni suur moment oli käes!

Hollywood kunagi ei unusta üksildast, pateetilist tüdruku kuju, Juliet, kes seisis lava keskel. Saatmata muusikast ta laulis lihtsat rahvalaulu, mis kõlas ilusasti kui vaikiv palvetaja. Publiku hulgas istus Joan Crawford. Ükski kord ta ei pööranud silmi Julie Haydoni näolt. Võib-olla Joan nägi ennast seismas sääli, nii meelegahehtlikult püüdes teha hääd. Võib-olla kaebav toon Julie hääles kõneles Joanile igatsusest, mida ta ise oli tunnud liiga hästi. Igal juhul, Joan Crawford tunnustas kunstnikku, kes pidi varsti kuulama maailmale. Ja, olles Joan Crawford, ta ei unustanud.

Päev, mil Julie lõpetas osa Reinhardti produktsioonis (filmis), ta kannatas närvide ülepingutuse all ja viidi haiglasse. Raskete Shakespeare'i salvide õppimise kõrval ta oli harjutanud end tantsus esmakordselt oma elus ja sooritas selle kunsttüki vähem kui viie päeva jooksul. Siis teine pakkumus telegrammi teel saabus Juliele haiglas. Arthur Hopkins, tüki produtseerija, saatis talle ette vajalikud reiskulud ja raudteepileti talitajale. Peaaegu liig nõrk reisuks, Julie Haydon sõitis New-Yorki.

Mäng kanti ette esmakordselt väljaspool linna ja Julie võitis määratu edu. Otsustades oodata kuni sügiseni, et

tuua see New-Yorki, filmi tootjad pakkusid Juliele peosa Noel Cowardi partnerina, Hecht-MacArthur produktsioonis „Kelm“. Tema edu selles pildis tõi ta kohe tagasi Hollywoodi, sel korral Paramount lepinguga, mis kindlustas talle hiilgava tuleviku. Mõnede kuude jooksul Julie oli jälle iseiseiv. Tal oli veel perekond aidata. Samuti vajadis tasumist arsti arved, tema hiljutise tervise kokkuvarisemise tagajärjena. Vähene raha, mis ta oli teeninud, vaevalt suutis rahuldada hädavajalikke kohustusi. Olles hingelt aus, need mured lesisid ta hingel.

Kaks korda varemini Joan Crawford, kes kunagi ei olnud kohanud Juliet, palus teda lõunale. Mõlemil korral ta tänuga loobus. Kuuldes, et Julie on tagasi linnas, Joan otsustas paluda teda veel kord. Julie soovis vastu võtta seda kutsut üle kõige. Esiteks ta mõtles vabandada, kuid olles aus, ta teatas Joanile, et polnud selleks kleiti.

Joan ise mitu korda oli olnud säärases halvas olukorras. Mis tal puudub? Joanile omasel õrnal viisil ta läkitas Juliele kirja hoolikalt koostatud sisuga, et mitte haavata tema tundeid.

„Ma tean hästi Teie tundeid. Ja ma ei laida Teid sügugi. Meie kõik oleme pidanud võitlema samuti. Nii tähtis on diivale esineda omas paremas riietuses, ja eriti publiku silmis. See on sama oluline osa karjääril, kui näitlemine ise. Mul ei olnud kedagi aitamas, seepärast mõistan, mida Teie olete elamas läbi. See on, mis pärast tahan Teid aidata. Ärgem nimetagem seda kingiks ega laenuks. Ma olen küllalt õnnelik, et olen võimeline aitama Teid. Palun, lubage saada mulle osaks see rõõm.“

Samal päeval kui ta lõpetas „Ei enam daame“, Joan Crawford kohtas Julie Haydoni Bullock's Wilshire's. Olles arukas tüdruk, Julie võttis vastu Joani lahkuse. Tuleb aeg, mil ta suudab tasuda Joanile kõik. Julie teadis seda. Ei ole kahtlust, et Joan oli lahkeim, arusaajaim inimene maailmas.

Kolme esimese päeva jooksul Julie tegi sisseoste nagu unes. Kujutage ette, kui võite, et omate Joan Crawfordi aitamas valida oma isiklikku garderoobi ja pööramas sellele oma jagamatu tähelepanu. Selle momendini Julie ei olnud kunagi varem ostmud endale korruga muud, kui hädavajalikku varustust. Nüüd tema silme ees, ta nägi elavate modellide jätkuvat voolu. Ainult magasinikendel ja moežurnaalides ta oli näinud sellaseid rõivaid. Kunagi ta ei julenud loota olla nende omanik.

Pärast ostusid Julie oli viimse pisiasjani täiuslik garderoob.

Praegu Julie Haydon on otsitavamaid noori leedisid Hollywoodis. Ta ei hooli palju enesest, minnes välja, kuid kui ta seda teeb, ta on kindel, et ilmub omas parimas. Võrrelduna tედretähnilise tüdrukuna mõned aastad tagasi Julie on tõusnud erakordse iluni ja suure võimetega näitlejani. Tema elu oli täis paljuid ebaharilikke kogemusi. Tema enese pihtimuse järele, suurim neist kõigist on see üks, millele ta on kõige tänulik — nimelt Joan Crawfordi tundmine.

T ä h e l e p a n u , d a a m i d j a h ä r r a d l

Šokolaadi & Kompvekiladu

Ida Mälson

ASUB TARTUS, RÜÜTLI TÄNAV 1

Stseen uuest filmist „Armastuse ükskordüks“.

Armastuse ükskordüks

See oli Luise Ullrichi idee filmida vana Nestroy naljamängu. Ta ei tunnetanud Maries mitte üksi osa, mis vastas ta temperamendile, vaid ka võimalust lõbusaks mänguks. Alois Weimberl'i osa mängib Paul Hörbiger, ning Melchior Feuerfuchsi kehastab Theo Lingen. Üllatuseks kõigile filmisõpradele on madam Knorri, moesalongi omaniku, osas esinev Lee Parry, kes juba ligi kaks aastat ei ole enam filminud.

Paul Hörbiger uues filmis „Kui vaid muusikat ei oleks“.

Kui vaid muusikat ei oleks...

Seda filmi saadab algusest lõpuni Liszti muusika. Lisaks kõrvale pakutakse ka silmalegi midagi. Sündmustik mängib 1880. aastates ning näitlejad on vastavalt kostümeeritud. 1880. aasta elegantsi kehastavad siin Sibylle Schmitz, Ida Wüst, Karin Hardt j. t.

Ida Wüst kujutab proua konsul Burmeisterit, ema auahnete sihtidega oma kartliku tütre Thekla suhtes. Osa, mis talle suurepäraselt sobib. Sama sobiv osa on Sibylle Schmitzil, mängides mustajuukselise ungari klaverimängija ning Liszti õpilase, Ilonka Badaczi, osa.

Sümpaatne Paul Hörbiger kehastab Florian Mayri, totaalselt ebamusikaalse konsultitütre Thekla (Karin Hardt) muusikaõpetajat. Olgugi et õrn tüdruk talle meeldib, vihasub ta siiski ühel päeval ta võimatu klaverimängu üle

niivõrt, et lööb teda tugevasti sõrmedele. Selle järele viskab ema Burmeister ta välja. Asemele võetakse härra Kusjmitsch von Prschitschkin (Hubert von Meyerinck), kelm, kes oskab end proua konsulile meeldivaks teha. Viimasele näib ta hea partiina Thekla jaoks. Florian tutvub Ilonkaga ning on vaimustatud viimase klaverimängust. Ilonka soovitab teda Lisztile. Liszt on temaga rahul ning tahab temaga koos esineda. Kuid samal õhtul, mil ta pidi mängima Liszti majas Weimaris kodukontserdil, palub Thekla tema abi. Ta tahab põgeneda, kuna ei taha abielluda härra Kusjmitschiga. Florian aitab teda, hoolimata kontserdist. Selle tagajärjel kaotab ta Liszti lugupidamise ning nüüd läheb tal mõni aeg üsna halvasti, siis aga palub Thekla Liszti juures tema eest — ning kõik, kõik muutub jälle häaks! Florian saab professoriks ning — härra professorile ei keela ka vali ema konsul enam oma tütre kätt. Pealegi, kui härra Kusjmitschi kurjad kavatsused ilmusid päikese valguse ette.

Varietee

Film Hans Albersiga ja Annabellaga. Film, mida ootame suurima huviga.

On ehitatud väike tsirkus. Maneeži ümber istuvad puupinkidel komparsid ja vaatavad Annabellale. Viimane ruttab valges trikoos risti läbi maneeži nõör-redeli juure ja ronib selle võnkuvaid astmeid mööda üles. Ta mängib selles filmis artisti Jeanne osa. Viimane on koos oma kahe seltsimehe, Pierre (Hans Albers) ja Georgiga (Attila Hörbiger), kutsunud tänasele etendusele kuulsa suurlinna-varietee direktori. See angažeerib ka tõesti neid kolme. Senini olid nad hääd seltsimehed, kuid nüüd ilmub võõras ümbruses igasuguseid lahkkelisid. Mõlemad mehed armastavad Jeanne ja on üksteisele armukadedad. Järgmisel esinemisel laseb Georg sihilikult oma partneri kukkuda. Pierre'i päästab aga õnnetusest all olev püüdevõrk. Sündmus mõjub rusuvalt Jeannele. Järgmisel esinemisel minestab ta üleval kõrgel tsirkusekupli all ning tahab alla kukkuda. Teda päästab Pierre. „Kolm Maxim'et“ ei esine enam kunagi koos.

Meeldiv vastolu robustse blond Hans Albersi ja õrna, gratsiöosse Annabella vahel, tsirkuse miljöö oma ikka jälle huvitava kulisside ilmaga muudavad selle filmi nauditavaks.

Paul Kemp uues Bavaria filmis „Kuninga vang“ kullategija Böttger'ina.

Sunnitöö

Otse päris sunnitöö — omada praegusel ajal jalgratast. On ju tõsi, et ta pakub palju mõnu ja hõlbustust, kehalikku lahutust ja nõnda edasi. Kuid seal-samas — võid sõita otsa koerale ja hirmutada ära kana.

Kuid kõigele vaatamata, mina jalgratast ei taha. Haigeks tegi mind see saatana aparaat.

Nikastas mu ära. Käin nüüd ambulatoorsel ravimisel. Leiti olevat veresoonte halvatus. Võib-olla olen juba invaliid. Ja ainult oma masina nahas!

Tõesti, seisukord selline, et mitte paariks minutikski ei saa jätta masinat üksi — ära näppavad. Nii tuli siis sõidust vabal ajal tirida masinat kukil. Õlgadel.

Juhtub, et astud ühes masinaga ärris sisse, ajad jälle ratastega leti ees laiali ostjaskonna. Või jälle lähed tuttavate poole mitmetesse majakordadesse. Asja pärast. Või jälle sugulaste poole.

Ka sugulaste juures istud — ja hoiad kinni roolist. Vähegi milline meeleolu võiks sugulastel tekkida. Ei või teada. Võõrasse isikusse raske sisse tungida. Keerutavad sul küljest tagumise ratta, või võtavad välja seesmise kummi. Pärast aga seletavad: nii see oli juba enne.

Üldiselt, tegu oli raske.

Ei saanud aru, kes kelle seljas rohkem sõitis. Mina rattal või ratas minul.

Muidugi, mõned ennesõjaegsed ratturid katsusid rattad jätta tänavale. Lukustasid nad saja lukuga. Kuid tagajärjeta — viidi minema.

Jäi ainult üle arvestada teiste inimeste ilma-vaadetega, ja kanda masinat seljal.

Tõsi küll, terve hingeeluga inimesel pole raske masinat seljas kanda. Kuid minu jaoks olukorrad kujunesid halvasti.

Oli kiires korras tarvis rublat. Otse hinge hinna eest.

Peab, — arvasin, — kusaagilt muretsema.

Õnneks masin on — istusin selga ja sõitsin. Sõitsin ühe sõbra juure — kodust ära. Sõitsin teise poole — raha pole kodus, sõber ise küll kodus.

Kuigi üks sõpradest elab kolmandal korral, teine aga selle eest seitsmendal. Mühasin siis masinaga sinna ja tagasi — keel väljas kui koeral.

Sealt sõitsin sugulase poole. Simbirski tänavale. Oma ihulise tädi juure.

Aga tema, lollkana, elab kuuendal korral.

Tõusingi siis oma aparaadiga kuuendale korrale. Üksel ripub sedel: tulen poole tunni pärast.

Hulgub, — arvasin, — vana tulehark.

Erutusin ja laskusin ägeduses alla. Oleksin pida-

Wallace Beery.

nud all ootama ühes masinaga, mina aga tunnete segaduses alla, ja asusin seal ootama tädit.

Varsti tulebki tädi ja haavub, miks ei taha ma temaga uuesti üles minna.

„Mul kaasas vaid kümne kopika ümber. Ülejäänud raha korteris.“

Haarasin masina uuesti selga ja ronisin tädile järele. Tunnen, et hakkan juba lõksuma, keel ripub suust. Kuid päralt jõudsin. Raha sain. Laualt haarasin mõne suutäie kehakinnitust. Pumpasin kummi täis ja laskusin alla.

Vaevalt jõudnud alla — vaatan, eesuks lukus. Neil lukustatakse kell seitse.

Ma küll ei öelnud midagi, aga küll kiristasin hambaid, panin ratta selga ja asusin uuesti trepist üles ronima.

Kui kaua ma ronisin — ei mäleta. Tammusin kui läbi une.

Välja laskis mind tädi köögiukse kaudu. Ise, vanaeit, irvitab:

„Sa võiksid jätta masina üles, kui kardad jätta alla.“ Lakkab aga naermast, nähes mul hirmust kahvatust üle näo valguvat. Mina aga hoian kinni roolist ja õõtsun.

Tänavale välja enese ikkagi kuidagi vedasin. Nõrkusest aga sõita ei suuda.

Tagajärg — põen nüüd selle sunnitöö tagajärgi, rahustades end vaid sellega, et mototsiklistidel veel halvem. Aga vaata, läbi ajavad!

Õnn, et meil pole asunud ehitama pilvelõhkujaid. Kui palju saaks rahvast hukka!

Michail Soščenko.

PAULA VESSELY
uues filmis „Episood“.

NUMBRINEELAJA

William Stetson — firma Stetson & Walker, õigusteadlik nõuanne keerulistel juhtudel, Crazytown (Ohio USA), ainuomanik — laskis libiseda jalad kirjutuslaualt, hüüdis „sisse!“. Oli see ehk mõni klient . . ., ei, see oli vaid üks Tobias, ettevõtte kontorijuhataja. Hall ja kortsunud nagu ta firmagi, seisis ta uktsel ja kõhatas.

„Mis on, Toby?“ päris mr. Stetson, muutes oma looduselt veidi õlise hääle joviaalse kõlaga, „keegi, kes tahab kõnelda minuga?“

„Ei, härra,“ ümises Tobias ja andis omale mõttes tubli müksu, „muidu niisama, tolle tütarlapse pärast,

kelle teie eile välja viskasite — kes peab siis nüüd meie kirjalikke töid tegema?“

„Kes — —?“ Kirjeldamatu imestus laskus firma Stetson & Walkeri ainuomaniku näole. „ . . . Noh, sina muidugi! Kes siis?“

Tobias lähenes sammu võrra ja tõmbas sirgeks kaelasideme.

Sellises seisundis tammus ta kohal, astudes ühelt jalalt teisele, „vaadake, ma olen juba nüüd kontorijuhataja, majateener ja passijanna — kas pean ma asendama ka veel masinkirjutaja? Kõik 10 dollari eest

SHIRLEY oma emaga.

nädalas — millised teie mulle pealegi võlgnete juba kahe kuu eest?“

William Stetson süütas sigari. „Otseselt välja öeldud: tahad saada palgakõrgendust, mis?“

„Jah,“ vastas Tobias rahus ja ehmus ise enda julguse üle.

„Hm —“, ümises šeff mõtetes ja näis midagi kaaluvat, „istu sinna toolile!“

Tobby kuulas lotendavail pükseil sõna — miline äike nüüd küll puhkeda võis!

„Ütle, mu poiss, — oled vist halvasti maganud, mis? Kui kaua sa õieti päevas magad?!“

Innukalt seletas Tobias, et tema magamise kohta ei saa midagi halba öelda. Ta minevat korrapäraselt kell 11 voodisse ning ärkavat kell seitse.

„Nohjah,“ triumfeeris ainuomanik Stetson, „võta paber ja kirjuta üles: kaheksa tundi und päevas“.

Pead raputades kuulis väike kartlik hallmees sõna.

„On sul: kaheksa tundi und, see on üks kolmandik sinu elust! Kohe arvestame selle ümber. Aastas on 365 päeva, üks kolmandik — see on üksi 122 päeva; 365 maha arvata 122 jääb 243! Kas nii, mis?“

Tobias noogutas — kuhu nüüd küll välja tüüriti...?

Firma Stetson & Walker ainuomanik tõusis istmelt ja asus käima toas edasitagasi.

„Peale selle on sul päevas kaheksa tundi vaba — see on uuesti 122 päeva aastas. Kirjuta üles: 243 arvata maha veel 122 päeva.“

Tobby pühkis higi laubalt.

„Nüüd tulevad maha pühapäevad. 52 pühapäeva aastas — jääb veel?“

Tobias arvutas: „69 päeva,“ ümises ta. „Kurat võtaks, mitte vähem ega rohkem!“

„Hästi,“ kinnitas mister Stetson ja muutus järjest elavamaks. „Edasi: laupäeval töötame ainult lõunani. See on 52 poolt või 26 tervet päeva aastas. Arva need maha 69-st, mu kallid, kui palju jääb meil veel?“

„43, härra...“

„Tubli! — Nüüd tulevad söögiajad: tund päevas. See on — 16 päeva! Mis jääb üle? ...27 päeva!“

Tobias tegi katset tõusta toolilt. „Härra Stetson, ma tahaksin...“

„Istu aga edasi, vanamees, me pole veel valmis. Ärme unustame pühi: 14 päeva suvepuhkust — jääb 13 päeva! Kas arvutad kaasa? Siis on meil veel 12 eripüha aastas — palvepäev, iseseisvuse päev, sõjariistade rahu j. n. e. Arvame need maha — mis jääb siis üle?“

Vankudes tõusis Tobby toolilt.

„Üks päev, härra advokaat, üksainus jääb!“ Üleni palehigis, piilus ta hullustunult uksele.

Härra Stetson peatus kokkuvarisenud kogu ees.

„Üks päev,“ sosistas ta, „ütle ja kirjuta — üks päev! Vist küll uus aasta, ja ka sel päeval on meil suletud. Ja siis tahad sina palgalisa — kas ei ole sul häbi?“

Mispeale Tobias andlikult palus andestust ja oli valmis peale kontorijuhataja, majateenri ja passi-janna kohustuste täitma ka masinpreili kohustusi.

Kaks toreid last, Virginia Weidler ja Dicky Moore rõõmustavad teid „Peter Ibbetsonis“.

Film „Kadunud poeg” — viimaste aastate filmiproduktiooni uhkeim pärl

1935. aastal III internatsionaalse filmikunsti näituse presiidium Venedigos, valis koos auhinna komiteega võistlusel esitatud filmidest välja parimad. Suurt tähelepanu leidis saksa filmitoodang. Kolmest esimesest auhinnast saavutas saksa film kaks: ministeeriumi pokaal Louis-Trenkeri filmi „Kadunud poja” presseks ja propagandaks ning Instituto Nazionale „Luce” pokaal 1934. a. NSDAP riigipartei päeva filmi „Tahte triumfile”. Sellega auhinnati väärtuslikumat, erilise eetilise ja kunstilise sisuga filmi, aasta parimat dokumentaarset tööd.

Esimeste auhindade määramine Saksamaale ei ole üllatuseks. Iga veneetsia kunstinäituse külastaja võis näha, et saksa film osutas tugevat kunstilist väärtust. Louis-Trenkeri filmi „Kadunud poeg” suur edu avaldus publiku korduvast aplausist. Tema taset ei suutnud ükski teine 1935. aasta internatsionaalse filmi olümpiaadi film saavutada. Teose eetilised ja kunstilised küljed õigustavad internatsionaalse filmiilmade ees tehtud erandit.

Auhinnatud Louis-Trenkeri film „Kadunud poeg” linastatakse k. a. oktoobris kino „Helioses” Tallinnas.

Dante põrgu

Spencer Trasp efektselt välja visatud auriku sõeruumist, astub Conney lõbusale saarele. Ta püüab rikkuse poole ja järgneb oma õnnelikule tähele, mis viib teda ühte lokaali. Siin ta esineb algul sissekäigu ees meelitatjana-söödana. Ta täidab eduga omi kohustusi ning võib rõõmuga märgata, kuidas inimesi voolab parvena lokaali. Plakat kujutab põrgut Dante järele. Peremees teeb hääd äri. Spencer abiellub ta õetütrega, ilusa Clare Trevoriga ning muutub peremehe äriosanikuks.

Nüüdsest peale saavutab ta uskumatu edu, mille tagajärjel muutub kõvasüdamlikuks. Nagu röövloom läheb ta kõigest üle, ei halasta ühelegi, elab vaid rikkusele ning võimule. Clare sünnitab talle lapse, uus põhjus rikkusele püüdmiseks. Südametunnistuse piinata kõrvaldab ta kõik oma teelt. Ta evib suurima luksuse-lokaali ilmas. Ent ikka veel ei pea ta oma rikkust küllaldaseks.

Uus „põrgu” moderniseeritud kujutus jätab oma tagasihoidliku eelkäija täiesti varju. See on ilmaime ning toob sisse miljoneid... Mis tähendab talle, et ehitus viiakse liig puudulikult ja ebasoliidselt läbi... Mis läheb talle korda hädaoht, mis hõljub sadade inimeste kohal!...

Ühel päeval vajub kõik kokku ning matab tuhandeid enese alla!... taevanikisendav tragöödia!... Surijad massid!... Veel jätab see teda külmaks... Kuid siis — halutsinatsioon: teda ümbritsevad põrgutuled... õudseid pilte sülitab välja põrgu!... Ta on tumm... tema, suur patustaja näeb korraga tuhandeid patte enese ees vääneldes värisedes igavestes põrgupiinades halastamatu kõrge kohtu ees... Vargaid, kelme, jumalateotajaid haaravad massiliselt tulekeeled!...

Eesriie ette tõmmata...

Liig hilja ümberpöörumiseks!...

Ta naine lahkuib temast lapsega, ta jääb üks!

Kas ei leia ta kusagilt armu? Peab teda karistama, seda oma aja last, seda inimest, kes hindas üle kõige kulda?

Kas jääb ta oma kire soosse kinni? Ta piinad algavad:

Kino „Heliöse” kuu eeskava

Kaasakiskuvamaid armastuseromaane vapustavate sündmuste foonil

„EEL KÕIGE ISAMAA“

Lavastaja on sellest filmist teinud kinokunsti suursaavutuse, kus vaataja elab kaasa stseene, mis on hingematvalt põnevad ja ühtlasi kütkestavad.

Kolmandal rahvusvahelisel filmivõistlusel Veneetsias sai Louis Trenkeri film

„KADUNUD PÖEG“

Itaalia ajakirjanduse- ja propagandaministeeriumi karika — kui eetiliselt väärtuslikum film.

Cecil B. de Mille hiigelfilm

RISTISÕJAD

õudsed stseenid põrgus on varjud sellega võrreldes, ta ei tohi loota ühelegi päästmisele!

See film linastatakse lähemal ajal Tallinnas kino Bi-Ba-Bo's.

Kino „Bi-Ba-Bo” oktoobrikuu eeskava

Suurfilm

1) DANTE PÖRGU.

Peaosades Spencer Tracy ja Claire Trevor.

A. V. S.: van Dyke lavastus

MARIETTA.

Jeanette MacDonald, Meieaja kuulsaim bariton Nelson Eddy.

3) SEQUOIA

1935. aasta meisterteos.

Kino „Modern'i” oktoobrikuu eeskava

1) Jan Kiepura hiigelfilm

„ARMASTAN KÕIKI NAISI“.

Jan Kiepura, Lien Deyers, Inge List, Adele Sandrock, Theo Lingén.

Muusika Robert Stolz.

Lavastus Karl Lamac.

2) KUTSE TANTSULE.

Carl Maria Weber'i suur muusikafilm.

3) Marta Eggerth laulufilmis

CASTA-DIVA.

„Gloria-Palace'i“ oktoobrikuu eeskava

1) Viini suuroperett

„ARMASTUSE KADRILL“

samanimelise muusikalise näidendi järele „Kass korvis“. Osalised: Magda Schneider, Volf Albach Retty, Theo Lingen.

2) Victor Hugo surematu romaan „Les Miserables“, hooaja suurimas löökfilmis

„HÜLJATUD“

Peaosades: Frederic March — Charles Laughton.

3) Paula Vessely uusim suurfilm

„EPISOOD“

Tema partneriks on Karl-Ludvig Diehl. Film on kroonitud Veneetsias aurahaga.

4) Maailma kuulus tenor

BENJAMIN GIGLI

tema esimeses laulu ja muusika suurfilmis

„ÄRA UNUSTA MIND“

Tema partneriks Magda Schneider.

Esietendusokino „Centralis“ lähemal ajal

Geza von Bolvary hooaja suurim lavastus

STRADIVARI

Peaosades: Gustav Fröhlich, Sybille Schmitz, Albrecht Schoenhals, Harald Paulsen.
Muusika: Alois Melichar. Käsikiri: Ernst Marischka.

Lõbusasisuline, muusikarohke suurfilm

ARMASTUSE KADRILL

Peaosades: Magda Schneider, Wolf Albach Retty, Theo Lingen, Hubert von Meyrinck. Richard Eichbergi lavastus.

Haruldane suurfilm vene elust kuulsa vene kirjaniku W. Turschansky lavastusel

MUSTAD SILMAD

(Populaarse vene romansi motiividel.)

Peaosades: Harry Baur ja iludus Simone-Simon.

Victor Hugo suuromaan „Les Misérables“ järgi lavastatud kõrgeväärtuslik suurteos

„HÜLJATUD“

Peaosades: kaks Filmi Akadeemia kõrgema auhinnaga kroonitud karakter-näitlejat Frederic March ja Charles Laughton.

Film jooksis läinud hooajal vahetpidamata 6 kuud Pariisi kinoteatris.

Maailma eduline suurfilm

„EPISOOD“

Peaosades: Paula Wessely.

Veneetsia filmivõistlustel omas Paula Wessely selle suurfilmiga kõrgema auhinna parima näitleja saavutuse eest. Film on parem kui „Maskeraad“.

Tänapäeva Caruso — Benjamin Gigli ja Magda Schneider suurimas muusika- ja laulufilmis

ÄRA UNUSTA MIND

Kino „Scala“ lähem eeskava

Lähemal ajal linastatakse Franz Lehäri kuulus operett

LÖBUS LESK

Peaosades: Maurice Chevalier, Jeanette MacDonald.

Ooperi Hoffmanni lood teemal suurfilm

BARKAROL

Peaosades: Gustav Fröhlich ja Lida Baarova.

TAHAN USKUDA SIND

Shirley Temple ja Carry Cooper'iga suurfilm.

KULD KUTSUB

Jack Londoni romaani „Call of the Wild“ järgi filmistatud suurfilm

Peaosades: Clark Gable ja Loretta Jong.

Kino „Metropol'i“ lähem eeskava

BENGALI.

Franchot Tone ja Carry Cooper. Saksakeelne.

DAVID COPPERFIELD

Dickensi romaani lavastus. Saksakeelne.

ÖHU-KOTKAD

DANTE PÖRGU.

ARMASTUSE ÜKSKORDÜKS.

Luise Ullrich ja Paul Hörbiger.

EEL KÕIGE ISAMAA.

Kaasakiskuvaid armastuse romaane vapustavate sündmuste foonil.

*Rikkalikumas valikus ehteid
daamidele,*

kuld- ja hõbeasju,
sõrmuseid ilustatud
ja lihtsaid

soovitab

Kullasepaäri Joh. Alt

TARTUS, ALEKSANDRI 10. TELEFON 7-97

Mõtelge hästi järele...

1. Ülesanne:

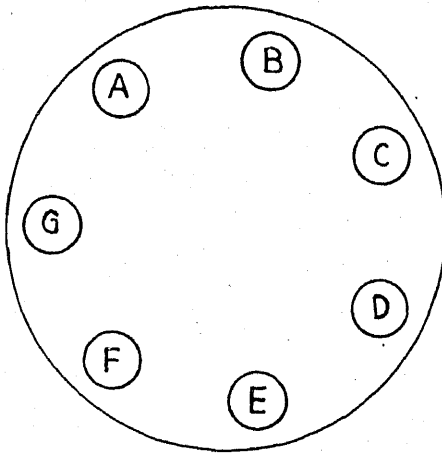
Seitse klubiküalist

Ühes väikeses provintsilinnas oli klubi, millel oli ainult seitse liiget. Nad ei käinud aga kõik igal õhtul korraga klubis, vaid järgmiselt:

esimene	(A)	tuli igal õhtul
teine	(B)	tuli igal 2. õhtul
kolmas	(C)	tuli igal 3. õhtul
neljas	(D)	tuli igal 4. õhtul
viies	(E)	tuli igal 5. õhtul
kuues	(F)	tuli igal 6. õhtul
seitsmes	(G)	tuli igal 7. õhtul

Et oma külalistele hädmeelt teha, lubas klubi einelauapidaja neile tasuta kolm korvi õlut sel õhtul, kui nad kõik seitse on klubis koos, kuid igaüks pidi jääma oma endisele käimiskorrale truuks. Muidugi tegi niisugune lubadus mõnelegi klubiliikmele rõõmu ja ta jõi selle ilusa õhtu ootuses mõnegi klaasi õlut rohkem. Päev möödus päeva järele, kuid ikka veel ei jõudnud oodatud õhtu kätte. Nüüd oli kõigil selge, et einelauapidaja lubaduse taga seisis mingi konks.

Kui nad 12. päeval olid viiekesi koos, oli 13. päeval A jälle üks klubis. Tal hakkas ükski igav ja igavuse peletamiseks hakkas ta arvestama, mitu päeva selleks kulub, et nad kõik seitse on korraga klubis koos. Oma üllatuseks leiuas ta, et selleks peab veel mööduma hulka kuid.

Siinjuures olgu toodud esimese 14 päeva klubi koosseis:

1. A	8. ABD
2. AB	9. AC
3. AC	10. ABE
4. ABD	11. A
5. AE	12. ABCDF
6. ABCF	13. A
7. AG	14. ABG

Mitu päeva peab mööduma, et kõik seitse (A—G) on klubis täielikult koos?

Lahendajaile tasuta pääsetähti Tallinna ja Tartu kinodesse.

ROMANOVSKY ANNAB NÕU.

Richard Romanovsky käitub kõigiga sõbralikult. Ufa-filmi „Tee mind õnnelikuks“, väärtamisel oli ta Berliinis, kus tema kõrval mängisid peaosalistena veel Else Elster, Ursula Grabley, Albert Lieven ja Harald Paulsen.

Ühes juukselõikamisäris, kus Romanovsky end igal hommikul „ilustada“ laskis, osutas määratud huvi filmimise vastu noor juuksuri õpilane. Ta ei jäänud enne rahule, kui Romanovsky polnud täpsalt kirjeldanud, kuidas sünnib helifilm ning kuidas sinna pääseb. Ühel hommikul, kui Romanovsky jälle ärrituli, kaenlaall „Tee mind õnnelikuks“ manuskript, tüütas teda juuksuri õpilane uute küsimustega. Ta tahtis muuseas ka teada, mida see paks raamat sisaldab ning kas Romanovsky peab selle kõik pähe õppima.

„Enesestmõistetavalt, mu poeg,“ vastas viimane.

„Ning kuidas Teie teete seda, härra Romanovsky?“

„Üsna lihtsalt. Ma vaatlen niikaua pealkirja, kuni sisu mulle hüpnootiliselt pähe jääb.“

Veel polnud teadusehimuline noor-mehe rahuldatud. Järgmisel hommikul kurtis ta kurvalt, et olevat küll katsetanud eile õhtul ajalehega, ent kuidagi polevat teada saanud, mis ta taga peitub.

„Jaa, näed, mu poeg! Sellepärast on parem, kui jääd oma ausa juuksuri-ameti juure!“ oli Romanovsky isalik nõuanne.

TEIE KÜSITE — MEIE VASTAME

1. Anni V., Tallinn. Gustav Fröhlich ei ole veel teist korda abiellunud. Tema uus film on „Armunud inimesed“, kus ta mängib Renate Mülleriga peosa. Tervitades.
2. Marta O-s., Tallinn. Jan Kiepara on teel Ameerikasse. Selle aasta detsembris tuleb ta jälle tagasi Saksamaale. Tervitades.
3. J. M., Nõmme, Hansi Knoteck elab Berliinis (Berlin W., Kurfürstendamm 53, Pension Continental). Mariika Rökkiil on 3. novembril sünnipäev. Adolf Wohlbrück'il on 19. novembril sünnipäev. Paremate tervitustega.
4. O. Ihse, Tallinn. Yorisaka osa filmis „La Bataille“ mängis Charles Boyer. Uus film temaga on „Mayerling“, mida praegu filmitakse Pariisis. Käthe v. Nagy uus film on „Kaks elus“. Brigitte Helm on uuesti abiellunud.
5. „Filmžurnaali lugeja“, Mõisakülas. Jah, Gustav Fröhlich on lahutatud. Ei ole uuesti abiellunud.

Millal Marlene Dietrich jälle Euroopasse tuleb, ei ole teada.

6. Ilmar, Tõrvas. Martha Eggerth filmib praegu Ameerikas, kuid tuleb varsti tagasi Euroopasse. Helen Hayes ja Norma Shearer filmivad Metro-Goldwyn-Mayeri stuudios.
7. Olga, Pärnust. Filmis „Armastan kõiki naisi“ on Kiepara naispartneriteks Lien Deyers ja Inge List. Gary Cooper on abielus Sandra Shaw'ga. Tervitades.
8. J. P., Tallinn, Ursula Grabely varem must, nüüd blond. Hans Albers mängib uues „Ufa“ filmis „Variété“. Tema partneriks on Annabella. Clark Gable ja Claudette Colbert'iga tuleb uus film „See juhtus ühel ööl“. Carola Höhn ei ole abielus.
9. Elsa P., Tartus. Jah, Marlene Dietrich'il on tõesti tütar. Lilian Harvey mängib uues „Ufa“ filmis „Mustad roosid“. Kindlasti jõuab film ka varsti Tartu.

Igat naist aitab ja juhile

NAISTE JA KODUDE KUUKIR

EELTEADE:

„MARET“ hakkab lähemal ajal ilmuma mustri- ja lõikelehega. Hind endiselt 35 senti.

Maret

Rong wõib sõita

Esimese osa kokkuvõte: Helsingis (Soomes), Esplanadigatanil, sõidab punane sõiduauto veoautole sisse. Sõiduauto omanik lamab meelemärkuseta autos ja viiakse haiglasse, kus tehakse kindlaks, et ta on surnud, ja et ta ei langenud liiklemisõnnetuse ohvriks, vaid et ta — on maha lastud. Passil seisab — konsul Vilhelm Georg Brillau, kaupmees, Berliin. Soome kriminaalkomissar Heikki ja Saksa kriminaalinspektor Weinschütz asuvad asja uurima ja teevad alul kindlaks: lasu kanal tõendab, et lastud on 50 meetri pealt. Kuna pauku tänaval ei kuuldud, võib arvata, et mõrvar tulistas katuselt. Küsimuse alla tuleb üks nurgamajadest. Seal elab neljandal korral keegi professor Cas-

Lennuvalmilt pörises lennuplatsil kolmemootoriline Junkers-masin. Juureveoameti auto oli juba ammu maha lasknud lennureisijad Helsingist. Ja olid nad juba kõik, peale ühe, lennuki kabiinis mugavalt aset võtnud. Klaaskiri lõi särama: Palutakse rihmastada! Kuid ükski reisijaist ei kinnitanud omale nahkrihma keha ümber, kõik nad ei sõitnud esmakordselt, kuid olid teadlikud, et nüüd läheb lahti. Enamik oli kaupmehed, ärimehed, kes veel enne lõunat tahtsid olla Kopenhaagenis. Tulid kuuldavale mõned tagasihoidlikult pahased märkused. Kuhu jäi siis kaheistkümmes reisija!?

„Meid oli ju siiatoovas autos esmalt kaksteist,“ tähendas punapõseline helehallis matkaülikonnas hiiglane. „Kes siis puudub?“

„Härra, kes tuli peale Exelsiorist,“ vastas lennuliini ametnik lahkesti. „Aga seal ta juba tuleb. Kohe läheb sõit lahti. Tänase tuulega maandume kindlasti lennuplaanis kohaselt.“

„Mõlemad piloodid asusid kohtadele. Nendega ühines ka raadiotelegrafist. „Valmis?“ „Üks silmapilk!“ Kiirel sammul ruttav härra pukseeriti trepist üles ainsale vabale kohale. Vaevast oli ta saanud istuda, kui kukkus kinni uks ja lennuk startis.

Inspektor Weinschütz vaatas alla muruväljale. Rattad hüplesid üle rohulatvade. Pool minutit kestnud veidi konarlise sõidu järele vabastas end lennuk maapinnast.

Helsingi muutus väikseks veekindluseks. Meri kasvas lõpmatuse. Kauguses sidus tume joon taeva ja vee.

Weinschütz pööras ettevaatlikult pea ja heitis pilgu mehele, kes istus tema kõrval teinepool keskikäiku. Ta teadis kohe, et hilinevad härra Augustin pidi olema Exelsiorist. Oli kokku kõneldud, et kontrollis tema pabereid veidi kauem kinni peetaks, et Augustin oleks sunnitud üksi teistele järele tulema ja inspektor ta niiviisi ära tunneks.

„Teate, Weinschütz, salapärane härra Augustin Exelsiorist on pannud enda nimele kinni lennuplatsi Kopenhaagenisse,“ oli temale öelnud eile hilisõhtul komissar Heikki. „On teil ehk lusti kaasa lennata, tutvuda Augustiniga ja teha kindlaks, kuhu mees mõtleb jääda? Muretseksime teile veel koha samas kabiinis.“

trén, kelle juures viibis külalisena keegi noormees, arvatavasti vennapoeg. Samal ajal tulistas keegi üliõpilane nimega Lauri ühelt teiselt katuselt tuvisid. Heikki simuleeritud telefonikõne Castréniga tõendab, et viimane tunneb Laurit. Varsti peale mõrva on Castrén koos „vennapojaga“ lahkunud majast. Vennapoeg on Helsingist kadunud, Castrénil oli hotell Exelsioris kohtamine kellegi härra Augustiniga. Varsti peale mõrva läkitab Augustin salapärase telegrammi: Lyra-kirjastus, Berliin. Ooper lõppenud, palun avanssi. — Lyra-kirjastuse omanikuks on aga konsul Georg Brillau. Asi läheb keeruliseks. Mõrva lähemaks uurimiseks otsustab inspektor Weinschütz sõita Berliini.

Weinschütz oli kohe nõustunud. Kõik klappis hästi. Ümarik mees, lotiga lõua all ja väikeste, lihapolstrisse uppunud silmadega, oligi siis härra Augustin. Weinschütz võis teda silmitseda märkamatu. Augustini näis huvitavat maastik, läänes kaduv mannermaa. Äkki haaras ta kahe sõrmega vasemasse ülemisse vestitaskusse, tõi sealt välja kuldraamis näpitrillid ja surus need ninale. Lakanud jälgimast maastikku, võttis ta taskust ajalehe ja asus lugema.

Weinschütz rõõmustas. Mees, kes kannab näpitsaid ja neid tõelikult, nagu näis, vajab, oli ikkagi varustatud teatud tunnusmärgiga, mis võib osutada väga kasulikuks. Ta püüdis hästi jäädvustada oma mällu lugeja näojooni. Lihava nina, millel vaevalt püsis näpits; väikesed, targad silmad, lotiga lõua. Augustini pruunikas, tihedaruuduline ülikond oli täiesti silmatorkamatu. Weinschütz vaid veel ootas, et mees paljastaks pea; nähtavasti oli ta aga hoopis unustanud mütsi olemasolu.

Aeg veeres. Kabiinis muutus üha soojemaks. Tundus nõrka bensini lõhna. Reisijad lasksid metallto-
rud suriseda; sisse voolas värsket õhku.

Ometi lõpuks võttis mees mütsi peast.

Jällegi oli Weinschützil põhjust rõõmustamiseks. Mehel oli paljas pealagi; ainult meeletuõhtadel leidus harjasetaolisi valgeid või halle juukseid. Võib-olla oli Augustinil eriline põhjus mütsi mahavõtmiseks. Raadiotelegrafist oli astunud tema juure, nähtavasti oli Augustin talle tuttav, ja andis talle üle telegrammi. „Just praegu saadud,“ lisas ta. Augustin tänas naeratades. Ta luges näoilmet muutmata. Pistis paberi taskusse ja asus uuesti ajalehe juure.

Weinschütz heitis pilgu telegrafistile, mispeale viimane hetkeks sulges silmad. Veidi aja pärast laskis ta käia ringi sedeli, millel oli olukorra kirjeldus. Oli märgitud parajasti esile kerkiv tuletorn ja eelseisev saabumine Stokholmi. Nüüd oli telegrafistil aega. Ta tuli ise reisijate juure ja andis seletusi saajasaarestiku kohta, sada meetrit allpool. Seistes Weinschützi ees, pööras ta Augustinile selja. See oli ilus selg, mida veelgi laiendas nahkkuub. Telegrafist kõneles midagi, näidates parema käega läbi akna, kuna vabas vasakus ta hoidis sedelit, ja Weinschütz luges Augustinile vastsaabunud telegrammi ära kirja. „Täna,“ lau-

sus ta valjusti telegrafistile, „mõistan, kaunis maastik.“

Sädetelegrafist asus uuesti tagasi oma aparatuuride juure.

Weinschütz kaalus sedelil seisnud lauset: „Kahjuks takistatud lendama teiega, Castrén.“ Mida see tähendas? Kui professor Castrén tõesti oleks tahtnud lennata oma sõber Augustiniga, oleks ta juba eile saanud teada, et kabiin oli välja müüdnud. Telegrammi sisu selliselt oli mõttetu. Ka oli Weinschütz kindel, et professor Castrén ja Augustin olid lahkunud kõige paremas vahekorras. Telegrammil pidi olema teine, salajane mõte. Kindlasti taheti sellega Augustini millegist informeerida, mida professor Castrén oli saanud teada alles peale Augustini ärasõitu. Ühtlasi pidi sel ometi olema ühendust ka lennuga.

Weinschütz kaalus: Kas ehk oli Castrén saanud teada, et lendan ühes tema sõber Augustiniga? Tahab ta teda hoiatada minu eest? Ta laskus sügavasse mõtiskelusse ega pannud tähele, kuis aeg möödus — lennates. Ta oli hämmastunud, kui masin juba alla laskus ja Stockholm ta jalge all lamas.

Tehti lühike peatus. Kuna nad ei asunud vesilenkikul, võisid nad veerand tundi jalgu käitada. Vahepeal korraldati postisaadetisi. Stockholmist endast polnud näha jälgegi; nad peatusid tükk maad enne Stockholm, vee ääres.

Härra Augustin sammus Weinschützi ees. Ta vaatles kai ääres seisvaid aurikuid. Lipud laksusid. Oli siis tuuline? Õhusõit oli ometi möödunud nii suurepäraselt.

Weinschütz astus eelkäija juure. „Siin näib minevat tuuliseks,“ tähendas ta muuseas-toonil, „loodetavasti ei pettu meie lennu teises pooles.“

„Pole nii hull,“ vastas Augustin kõnetajale vaevu otsa vaadates.

Kuid Weinschützi selline ebalahkus ei heidutanud. „Lendan Kopenhaageni,“ alustas ta uuesti. „Võib-olla ehk teate, kas on seal võimalik kohe saada raudteeühendust Saksamaaga?“

„Seda ütleb teile paremini mõni ametnik.“

„Jah, muidugi. Kas Kopenhaagenis kõnelevad paljud saksa keelt?“

„Kui te viisakalt küsite — ja seda te kindlasti teete — siis kõneleb enamik daanlasi meelsasti saksa keelt,“ seletas Augustin, esmakordselt veidi naeratahes. Kuid see polnud talle kasuks. Inspektor Weinschütz silmas ta halbu, kollaseks suitsetatud hambaid. Augustin omalt poolt heitis pilgu kangekaelsele pärijale, hinnates teda kartlikuks hingeks, ja ta umbusk haihtus. Kriminaalametnik igatahes nii ebaosavalt läheneda poleks julenud; ja kuivõrd hää inimesetundja oli Augustin, tõendasid sakslase järgmised sõnad:

„Kõige lihtsam on ju,“ algas Weinschütz uuesti, „ma küsin tollelt paksult härralt hallis spordiülikonnas. See on saksa kriminaalametnik, nagu ma juhuslikult kuulsin. On arvata, et see härra samal teel püüab jõuda Berliini.“

„Või nii...“ arvas härra Augustin südamlikult, „see paks seal, hallis golfiülikonnas?“

„Jah,“ vastas Weinschütz, jätkates vilunud lobisejana. „Ma oleks heameelega temaga tutvunud, aga need ametnikud, teate, on uhked, otse pööraselt.“

„Jah,“ nõustus härra Augustin. „Ka mina ei salli

kriminaalametnikke,“ ja tõstis suunurgad kõrgele. Weinschütz arvas — naljakas mees!

„Kuidas on selle ametniku nimi?“ küsis Augustin muuseas.

Weinschütz oli ette valmistatud sellisele küsimusele. „Ma ei tea,“ vastas ta, „me elasime Kristlikus Hospiitsis kõrvuti tubades; ma esitlesin end temale, ta vaid noogutas, kuid ei nimetanud oma nime.“

„Või nii,“ ütles Augustin seepeale.

Weinschütz kinnitas veel kord oma sõnu peanoogutusega. Siis löi ta kannad kokku ja ütles kummardudes: „Muuseas, lubage end esitleda, minu nimi on Köppen.“

„Väga rõõmustav, härra Köppen,“ vastas Augustin, kahe sõrmega vastu kaabu äärt tippides. „Aga nüüd peame sisse astuma. Mootorid juba käivad.“ Nende sõnadega eemaldus ta, see õnnelik lobiseja, nii suurepärase hoiatuse eest.

Sõites andis ta telegrammi Helsingi.

Ta jälgis teravasti, kas tema tegevust ehk märkab härra hallis. Kuid telegrafist ei pööranud sellele tähelepanu. Ainult Augustini kõrval istuvale jässakale härrale seletas ta kord lühidalt, et vasakul nurgaseinal klaasi all käiv osutis ei näita ilmastikku, vaid lennu kõrgust sadades meetrites.

Weinschütz luges rahuldusega: „Castrén, Esplanadsgatan 4, Helsinki. Tuttav soovib tuba Kristlikus Hospiitsis. Stop. Augustin.“

Vaevu märgatav naeratus lendles ta näol. Kristlikus Hospiitsis tuleks armsal professoril Castrénil asjata ümber nuuskita. Ta ise oli elutsenud St. Robertsi hotellis samaväärse nime all, mida kohalik politsei oli tunnud vaid vale nimena.

Lennul Kopenhaageni ei juhtunud enam midagi, mis oleks kõitnud inspektori või Augustini huvi.

Härra Augustin jätkas ajalehe lugemist, heites vahetevahel pilgu viltu tema ees istuvale arvatavale kriminalistile hallis, ja Weinschützele näis, kui oleks mängelnud muie Augustini suunurkades.

Kopenhaagenis maanduti Amageri lennuväljal. Härra hallis spordiriietuses asus ootavasse eraautosse ja sõitis minema linna sihis. Augustin oli tähelepanelikult jälginud tema ärasõitu.

„Seal ta sõidab, see ahv,“ ütles Weinschütz pahaselt, ja sammus härra Augustini kõrval ootava õhuliini auto poole.

Langbrücke jõesse jõudes ta tähendas: „Ka teie sõidate kohe edasi?“ Augustin noogutas jaatavalt küsimusele „Kas Berliini?“ Et mitte muutuda jämedaks ja päris ebaviisakaks, seletas ta: „Igatahes sõidan Berliini, kuid mu vend ootab mind Kopenhaageni peajaamas. Ta on juba platsid kinni pannud.“ Ja lisades väga arusaadavalt: „Kahjuks ei saa olla reisikaaslaseks.“

Weinschütz silmitses haavatult ja tõmbus tagasi. Peajaamas autost väljunud, lasi ta Augustinil ees minna, seda paremini teda jälgida võides.

Augustinil oli tõesti vastas noorem mees, ja üks teist elavalt tervitades, läbistasid nad perrooni-kontrolli.

Weinschütz astus ootesaali.

Siin istus ühe laua taga ilmetu mees sinises ülikonnas. Sellele lähenes Weinschütz. „Kas lubate?“ küsis ta.

„Olen üksinda,“ tähendas mees lakooniliselt. Weinschütz võttis istet. „Siin on teie sõidupiletid, härra inspektor. Kuidas läheb?“

„Täna, Jensen. On Heikki teile telefoneerinud?“

„Jah, kõik on korraldatud. Kuid teie peete. Ei Brillaud ega Augustini siin ei tunta.“

Weinschütz pistis sõidupiletid taskusse. „Aimasin. Kuid see oli mõeldud ainult asja kindlustamiseks. Hiljem näitan teile Augustinit. Ta sõidab kaasa Berliini. Temaga ühines keegi noormees siit. Võib-olla ehk tunnete isegi. Ta nime ma ei tea.“

Jensen noogutas. Nad jätsid jumalaga. Weinschütz ruttas rongile. Sammudes perrooni mööda, silmas ta teise klassi akna juures Augustini istumas, tema vastu uus mees.

Kohe astus inspektor avatud akna juure. „Tunnete end hästi?“ päris ta rõõmsalt, olles täiesti unustanud viha. „Seal on ju ka teie vend. Head reisi!“ Ja kergitanud kübarat, ta eemaldus.

„See mees ajab otse oksale,“ sähvas Augustin ja tõstis vitriini kõrgemale. Ta ei pannud tähele meest sinises ülikonnas ega märganud samuti, et jälgiti teda ja ta vastasistujat.

Weinschütz seisis vaguni ukse ees. Ta ei muretse- nud, küllap ta veel leiab koha. Jaamaülem juba jooksis signaaliga perronit mööda alla, kui Jensen parajasti möödus Weinschützist, ja viimasele pilku heitmata valjusti tähendas. „Nad on siin mõlemad tundmatud, härra inspektor.“

„Täna teid, Jensen. Nii siis — ettevaatlikult.“ Inspektor astus vagunisse. Rong väljus. Olen ma otseühenduse vagunis, küsis Weinschütz ringi vaadates endalt, ja leidiski seinal metallist sildi: Koebenhavn — Gedser — Warnemünde — Berliin, Stettiini raudteejaam. Ta valis endale võrdlemisi vaba kupee ega muretse- nud enam; kuni Berliinini ei olnud tal midagi teha.

Viimasel silmapilgul asus vennad Augustinide kupeesse keegi mees, ja võttis lühikese viisaka tervituse järele istet lähikäigu juures nurgas. Uustulnuk kandis lihtsat sinist ülikonda ja laskus kohe peale piletikontrolli kriminaalromaani lugemisse. Ta näis olevat vaimustatud lugeja, või siis köitis teda eriti romaan, sest varsti asus ta tegema taskuraamatusse silmanähtavalt romaaniga ühenduses olevaid märkmeid.

Kopenhaagenis lisandunud nooremale Augustinile näis see sünnitavat aina lõbu. Vähemalt näis see nii. Naerdes küsis ta: „Kas kirjutate ümber romaani, härra naaber?“

Mees sinises võpatus: „Palun, mu härra? Kahjuks ei kõnele ma hästi saksa keelt.“

Noorem Augustin aga naeris. Ta kandis helesinist spordisärki; kuue oli ta võtnud maha. Kuid vaatamata sellele näis tal ikka veel olevat kuum. Isegi sargiesisel oli higi laikudena läbi löönud.

Tema naer ei olnud ehtne. Vaevalt suutev varjata seesmise ebakindluse. „Ma tahtsin öelda, et kas katsete romaani ümber kirjutada? Või jälle meie kõnelusi stenograafiliselt üles märkida?“ Ja äkki muutus ta päris kahvatuks, otse kahtlaselt kahvatuks!

Härra sinises, heites talle ehmunud pilgu, tähendas daamiliku viisakusega: „Võin omale otsida teise kupee, kui eelistate olla üksinda.“

„Hull oled, Lenius?“ urises härra Augustin pahaselt. Ta ei osanud äkki leida väljapääsu seisukor- rast.

Jämedalt koheldud reisija sinises tõusis üles. „Head päeva,“ sõnas ta viletsas saksa keeles ja lahkus. Ta valitses end, kuigi oli seesmiselt ääretu vihane. Nähes, et ükski kahest ei järgnenud, jooksis ta kii-

resti käiku mööda alla kuni inspektori kupeeni. Ta viipas.

„Ma võin Gedseris lahkuda,“ sõnas ta tusaselt ja jutustas oma ebaõnnestumisest. „Ainus, mida saavutasin, oli vanema pahane ja kaalumata ütetus noore- male: Hull oled, Lenius! Seda tegi ta äkilisuses. Seega tohiks nimi ühtuda.“

„Andke mulle oma sõidupilet,“ vastas Weinschütz kuival ja julgelt. „Katse on äpardunud. Need inimesed oma kavalusega ületavad meie oletused.“

„Mida kavatsete minu sõidupiletiga, härra Weinschütz? Teil on ju teise klassi pilet, et sõita Augustinidega?“

„Jensen, kui teie nüüd Gedseris väljute, võin mina vähemalt pehmes vagunis sõita Berliini.“

Nad naersid, vahetasid sõidukaardid ja lahkusid. Härra Jensen väljus Gedseris, sõites järgmise rongiga Kopenhaageni tagasi.

Teises klassis aga tähendas härra Augustin oma nooremale vennale: „Peate oma närvid kokku võtma, Lenius. Kuidas julgete siin võhivõõrale inimesele näkku karata!“ ja seades näpitsaid, heitis ta põlgliku pilgu naabrile.

Leniuseks hüütud härra asus kohe end kaitsma. „Olen kindel, et see mees oli nuhk. Üldse ei saa ma lahti tunde- st, et meid jälgitakse. Najatanud pea kätele ja küünarnukid põlvedele, puuris ta tardunud pilgul enese ette.“

Nad olid üksinda kupees. Augustin heitis pilgu uksele. See oli lukus. „Te olete hullumeelne,“ sosistas ta läbi hammaste. „Ükski ei tunnud meid Helsingis. Kes peaks meid siis jälgima? Või kuidas te seda arvate?“ Puurivald silmitses ta oma kaasistujat, kuid see ei olnud vennalikult õrn ega isegi mitte pool- dav pilk. „Kui te igas inimeses, kellega kokku puu- tume, näete vaenlast, torkate ise varsti silmi, see on, saavutate seda, millest peate kõige kindlamini hoi- duma.“

Teine ohkas. „Ainult seepärast,“ ütles ta eba- kindlalt, „et Castrén teile enne ärasõitu ütles, keegi olevat telefoniga küsinud minu järele — kuid ma ei tunne Helsingis hinge- gi, kes oleks võinud professori juures küsida minu järele.“

„Lakake oma lollustega, olete kõik jänessed. Too Lauri, teie ja ka Castrén. Arvan, kui ei oleks mind asja juures, oleksite kõik lasknud hukkuda. Oli põh- jatu mõttetus Laurist helistada professorile hotelli.“

„Usute, et see ikka oli Lauri?“

„Kes pidi ta siis olema? Ükski hing ei teadnud, et Castrén käis minu juures hotellis, ja kes peale Lauri võis küsida, kas teie juba ära olete sõitnud. Vastav isik pidi ometi olema täiesti asja kursis, et esitada sellise küsimuse!“

„Ja hoiatus, raadiotelegramm, mis tuli teile Castrénilt?“

„Tõsi küll, üks kriminaalametnik sõitis samas len- nukis,“ ütles Augustin. „Me saame teada, kes ta oli ja mida ta Helsingis tegi. Ma kuulan järele, kus ta seal elutses. Kõik muu uurib välja Castrén. Meiega ei olnud selle ametniku reisil midagi ühist. Pealegi jäi mees Kopenhaageni maha.“

„Võib-olla otsib ta mind seal?“

„Ta ei tea ju midagi teie olemasolust, veel vähem osast, mida etendasite! Pealegi, las otsivad teid Kopenhaagenis, teie olete ju Berliinis!“ irvitas Augustin.

Lenius noogutas. Võib-olla see kõnelus teda veidi

rahustas: „Kaon Berliini. Paberid on mul korras. Kõige soodsam oleks üürida möbleeritud tuba ja seda esimestel kuudel paar korda vahetada.“

„Tehke seda. Ja raha on teil samuti küllaldaselt. Ja siis —“ ta naeris tasa, kuid vastikult, „te teate, Lyra-kirjastuse suhtumist.“

„Jah,“ vastas Lenius ja kõnelus mõõnus.

Gedserist veidi eemal asusid nad reelingule. Meri oli vaikne, sile kui peegel, millesse uputas end päike. Pealetükkiv härra lennukist möödus kord Augustinist ja selle imelikust vennast. Kuid ta näis unustanud olevat ühekülgse tutvuse nendega ega seisatunud. Ta pani vaid tähele, et selle lühinägelise Augustini vennal olid väga tumedad juuksed, kitsas, kõhn nägu, kui oleks ta tulnud haigeveodist või pikemat aega kannatanud alatoitluse all. Kasvult oli mees ennem suur kui väike; sale, kuid laiaõlaline ja kindlasti tugev.

Inspektor Weinschütz lootis meest kohata uuesti. Berliini jõudes laseb ta temal jooksta. Näpitsates Augustin näis omavat suurema tähtsuse, ja ta kavatsetes kindlasti jõuda jälile, kuhu Augustin nüüd siirdub.

Enne Warnemündet asusid nad jälle vagunisse, ja ei kuulnud ega näinud üksteist enne Berliini.

Rongi saabudes oli perroon reisijaid tungil. Weinschütz väljus esimesena. Tal polnud pakke ja ta ootas ajalehekioski taga, et end varjata härra Augustini ees.

Esimesena väljus mustapäine, ringi vaatamata. Vanem vend ei näinud teda huvitavat. Jookstes perrooni lõpuni, kadus ta väljakäiku.

Veidi aja pärast ilmus ka Augustin, käes keskmise suurusega käsikohver; ära kaduda ta ei saanud. Weinschütz järgnes talle nägematult. Ka Augustin näis olevat muretu ega vaadanud tagasi. Inspektori ennustuste kohaselt võttis ta taksi. Weinschützil oli õnne ja ta võttis järgmise:

„Järgige oma kolleegile seal ees. Kriminaalpolitsei.“

„Kuulan, härra inspektor.“ Juht oli innuga asja juures. Kuni Weinschütz igaks juhuks noteeris eelsoitava auto numbri, sest aadressi võis ikkagi saada juhilt, sõitis ta oma juht tihedalt esimese auto kannul. Sõit ei kestnud kaua. Albrechti tänaval, veidi enne Schiffbauerdammi, peatus jälgitav auto hallkol-lase üürimaja ees. Härra Augustin maksis sees istudes ja väljus siis. Ta astus majja, mille uks ta järel lukku langes. Taksi lahkus.

„Kas pean ette sõitma?“

„Ainult mööda. Tahan vaadata maja numbrit.“

Juht andis gaasi. Weinschütz vaatles maja. Number 70. Maja kui kõik teised. Parterris kaks suurt äriakent, riidepallidega vitriinis. Selle kohal üle majaseina silt, kullaga mustal põhjal: Peter Augustin, meesriided tellimise peale.

„Pea ma veel kord mööda sõitma, härra inspektor?“

„Ei, sõidame edasi.“ Weinschütz najatus patjadele. Kõike oli ta oodanud, aga et härra Augustin oli avalik meesrätsep, pani teda vägagi imestama.

„Kuhu, härra inspektor? Aleksandriplatsile?“

Weinschütz noogutas ja vajus uuesti mõtetesse.

Muusikaprofessor Castrén, rätsep Augustin, konsul Brillau Lyra-kirjastuse juurest... imelik, millised ühised huvid sidusid neid inimesi, või olid kunagi sidunud, kuna üks ei olnud enam elavate kirjas? Targemaks ta ei saanud. Lõpuks meelestus talle viimase troostina, et ehk on komissar Heikki tabanud vahepeal Helsingis Brillau tapja, või teadis vähemalt, kes oli mõrtsukas.

See mõte tekitas pahameelt. Ta polnud harjunud lootma teiste peale.

Juhile luges ta raha käele nii pahasel ilmel, et mees ehmunult kiiresti kadus, eeldades, et inspektoril täna vist pole vedanud. Ta aga eksis. Kunagi ei kasutanud Weinschütz teisi oma pahatuju märgilauaks.

Ta lukustas enese oma kolmanda korra tuppa, et üksinda elada üle pahameele.

Aadressiraamatus leidis Lyra-kirjastus. Ka omniku nimi ühtus. Ohates lõi Weinschütz raamatu kinni; võttis telefonitoru ja laskis end ühendada üleminspektoriga.

Härra von Karmin tervitas sõbralikult. Juba palju aastaid töötasid nad koos ja olid õppinud üksteist hindama.

„Pea kiiresti teiega kõnelema, Weinschütz. Väga erakorraline asi. Puutub kellegisse Brillausse, kes siin Derfflingeri tänaval peab muusikakirjastust. Mees olevat tapetud.“

„Jah, seda ta on, härra üleminspektor. Ma toon juhtumi nii öelda kaasa Helsingist ja tahtsin teid just üles otsida.“

Härra von Karmin lõi rusikaga lauale. „Nüüd tulete ka teie, Weinschütz, sama looga. Milline patune virrvarr. Mitte mõtetki, et mees oleks tapetud! Ta elab ja on äärmiselt heas meeleolus. Tegi siin toreda krahhi. Talt varastati punane limusiin, ja meie pole veel jälil.“

„Mees elab?...“ Weinschütz jäi ammulisui. „Brillau elab ja käis teie pool?!“

„Jah, ma ju ütlesin. Ta otsib oma autot. Teade tema surmast peab olema ekslik. Ma ei mõista, kuidas härrad Helsingis võisid tulla selle peale.“

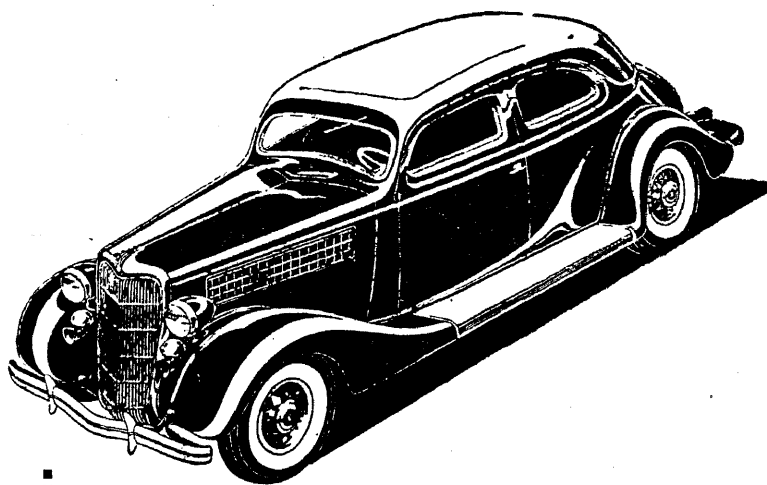
„Härra üleminspektor, kuulake nüüd hästi. Brillau on kindlasti tapetud. Nägin laipa, reisipassi ja tagaotsitavat punast autot. Kui keegi nimetab end Brillauks, siis on ta petis!“ Weinschütz hingas sügavasti.

Silmapilkne vaikus, ja siis tähendas üleminspektor ärritusest kähiseval häälel: „Te eksite siiski, armas Weinschütz. Brillau, kes meie juures protesteeris surnuks tunnustamise vastu, oli õige Brillau. Seks on meil parimaid tõendusasi kui varastatud pass ja varastatud auto. Küsitav on, kes suri Helsingis Brillau asemel?“

Weinschütz kogeles. Ta alustas kolmel korral, kuid ei lõpetanud lauset. „Tulen teie poole, härra üleminspektor. Peate mulle veel kord isiklikult ütleva, et Brillau elab.“ Pead raputades pani ta ära kuuldetoru.

(Järgneb.)

FILMŽURNAAL ilmub kord kuus. Üksiknumber 35 snt. Kuulutuste väljatöötamisele ja viimistlemisele pannakse erilist rõhku. Väljaandja: kirjastus T/Ü „V. Kask & R. Puusepp“. Toimetus ja talitus TARTUS, LOSSI TÄN. 7, telef. 15-20, pstk. 22. Vastutav toimetaja R. Puusepp. Posti jooksev arve 2201. Üksiknumbrid müügil kõikides linnades ja alevites.

Millalgi

pole Ford auto hinda alandatud nii tunduvalt ja millalgi pole Ford auto olnud nii täiuslik kui see põhjalik. uuendatud mudel

V=8 1935

P E A E S I N D U S
A./S. A. Rosenwald & Co
TARTUS, SUURTURG NR. 8 · TELEFON NR. 3-00

*Isa
kallis...*

osta mulle ja emale ainult

VERONIKA *Palmõliseepi,*

sest see seep on meie lemmikseep.

ESIETENDUSKINO
CENTRAL

Stradivari

Film kaasakiskuva tegevustikuga, põrutav kehastusis, Stradivari meistriviuli võluvate helide saatel. Üle maailmasõja kahurite müra kõlas kõrge armulaul. Peaosades: GUSTAV FRÖHLICH, SIBILLE SCHMITZ, ALBRECHT SCHOENHALS ja HARALD PAULSEN.

GEZA v. BOLVARY lavastus.

Film, mille haruldane tegevus on esmäkordne ja unustamatu.

Algus äripäeviti kell 5 pl., pühapäeviti kell 2 päeval.

Gustav Fröhlich'i

SUURIM JA UUSIM MELIFILM

Kino

METROPOL

linastab käesoleval kuul ainult

tõsiselt häid suurfilme